…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

…УРЯАД YНЭН

…-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 29 (11627)
1968 оной
февралиин 3,
суббото

сэн 2 мүнгэн

…ЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ …ҮРЭХӨӨР

…й коллектив та… …эй түсэб бол… …ь урид дүүргэ… …н мүрысөө рес… …нгаа промыш… предприятинуу… …да үүсхэһэн …өө сэмбэ нэхэг… …һэн үгэдөө …о ажаллана. …жэлэй гурбала… …эй түрүүшын түсэб бүхы дүн… …үргэлээ.

… алмажа. ал… …ооһоор сэмбэ …жалай бүтээ… …жэл шадаба… …лүүлхэ та… …һан социалис …ынь бодото бэелүүлэгдэнэ. …эрэлэг цехэй … түхеэрэлгэ. …даа ашаглаха … 100 гаран … дүүргэнэ.

Энэ коллектив декабрь һарын дүнгөөр фабрика дотороо түрүү һуури эзэлжэ, дирекциин, фабкомой, парткомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө һэн. Түс цехэй коллектив продукци худалдаха декабрь һарынгаа даабари 113.8 процент дүүргэһэн, горитой нооһо алмаһан. Мүн эдэнэр январь соо эршэмтэй шангаар ажаллажа гараба. Устинья Михайловна Зайцевагай даадаг халаан даабаряа ходо 100 гаран процент дүүргэнэ. Нооһо эрэгшэдэй олониинь эрхим һайн шанартай продукци бүтээдэг.

Сэмбэ нэхэгшэд абаһан социалис уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдоно. Анна Подорожная, Мария Афанасьева, Евдокия Емельянова болон бусад үйлэдбэриин түрүүшүүл үнгэрһэн жэлэй туршада эрхим һайн шанартай сэмбэ нэхэжэ гаргаа. Энэнь бэлэн хэрэг бэшэ. һайн шанартай продукци бүтээхын тула нарин нягтаар ажаллаха, станогоо һайнаар шудалха, түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэ шухала.

Түрүүшүүлэй нэхэһэн элдэб янзын ноосон бүд ганса республика дотороо наймаалагдана бэшэ, харин ондоо область, хизаарнуудай худалдан абагшалай магтаалда хүртэһэн байна.

Е. ГОРЬКОВА,
нарин сэмбын фабрикын таһагай начальник.

ШАДАБАРИТАЙ ХОНИШОД

Николай Утенков хонин ажалда 11-дэхи жэлээ хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр нилээд баян болонхой. Хонидынь зун, намарай бэлшээридэ һайнаар таргалжа, үбэлэй эхиндэ хүшэ шадалаар һайн байхадаа хурьгалжа, тобир һайн түл гаргана. Хурьгашадаар шадабаритай бэрхэ малшад Ольга Петрова, Ксения Николаева гэгшэд хүдэлнэ. Мүнөө энэ отарын хонидойнь хахад хурьгаланхай.

Теэд хэгдэхэ хүдэлмэринь үшөө ехэ. Абтаһан хурьгадайнгаа шэгнүүрые дунда зэргээр 20—25 килограммда хүргэжэ, бүрин бүтэнөөр тушааха гэжэ тэдэнэр хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллана.

В. БОРИСОВ,
Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз.

ГАРЗАГҮЙГӨӨР ТҮЛЖӨӨГДЭНЭ

Һүүлэй жэлнүүдтэ Яруунын аймагай ажахынууд хонидоо амжалтатайгаар үсхэбэрилдэг болоо. Тэрэ тоодо Нарһатын совхозой хонишод жэл бүри олон түл абажа, гарза хоролтогүйгөөр томо болгоно.

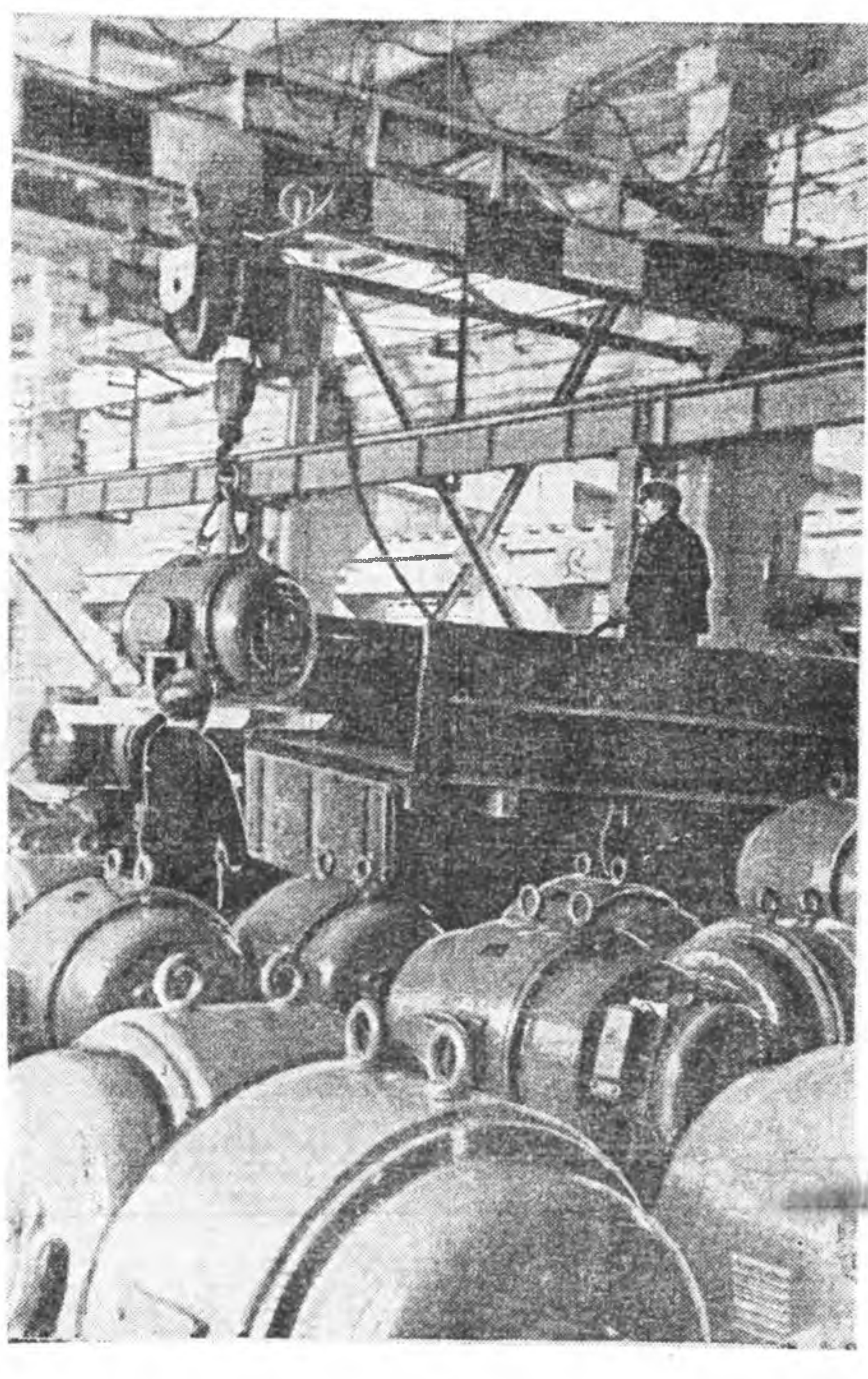
Энэ совхозой 4-дэхи отделениин хонишодые онсо магтахаар. Эдэнэр байгша ондо 3640 хурьга абажа түлжүүлхэ зорилго урдаа табинхай. Мүнөө эдэнэр абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Һүүлэй мэдээгээр эндэхи зургаан отарада бүхыдөө 2270 гаран хурьган абтажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ.

Отделениин хонишод аймаг, республика соогоо суурхаһан Яруунын совхозой хонишон Цыдып Бадмаевай эдэбхи үүсхэлые дэмжэн, энэ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абахаар тэмсэнэ. Хонишодой бригаданuудта социалис мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрнэ.

Совхозой түрүү хонишодой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Буда-Доржо Цыденовэй, Базар-Даша Баторовай, Дугаржаб Доржиевай, Цыпилма Дылыковагай болон Базар-Даша Батуевай даадаг отарынхид 400—480 гаран хурьгатай болонхой. Отделениин отаранuудта хонидынь февраль һарада хурьгалжа сүм дүүрэхэ юм.

Г. ДОРЖИЕВА.

Улаан-Үдын «Электромашина» завод ойн баярай жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргээ юм. Эдэнэр табан жэлэйнгээ түсэб баһал түрүүлэн, 1970 оной Агууехэ Октябриин һайндэр хүрэтэр дүүргэхээр уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэлэн болоһон электродвигательнүүдые ябуулхаяа ашажа байна. А. МАНТАЕВАЙ фото.

ДААБАРИҺАА ГАДУУР 1145 ТОННО

…гэй цементнэ заводой …шэд январиин түсэбые …нь хоёр хоногоор урид… …үргээ. Тиигэжэ түсэб… …р 1145 тонно цемент …илэгдээ.

… Власовай даадаг цемент… … коллектив жэлэй түрүү… …һөө ажалаа зүбөөр эм… … даабаряа холо үлүү… …эһэн юм.

…аа уридшалан дүүргэһэ… …р үдэр бүхэндэ Тимлюй …а цемент ашаһан ваго… …роной алишье зүг тээ… …жа ошоно. Камчаткын, Сахалинай, Амурска, Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудай, Приморско хизаарай барилгашад манай эндэ үйлэдбэрилэгдэһэн цемент саг болзор соонь абажа байдаг. Мүн республикымнай олон тоото барилганууд цементнээр таһалгаряагүй һайнаар хангагдана.

Даабаряа үлүүлэн дүүргэхынгээ хажуугаар цементын шанар һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Энээнэй ашаар эрхим шанартай цемент үйлэдбэрилгэ дээшэлээ.

Ю. ВОРДАШКИН.

…НИЗАТОРНУУДАЙ …ҺУРАЛСАЛ

Хабарайнгаа тарилгада гансашье трактор, машинануудые заһадаг бэшэ, мүн механизаторнуудые һургадаг, мэргэжэл шадабариинь дээшэлүүлдэг. Ирсэнгын совхоздо эгээл эдэ бүгэдэдэ анхарагдана. Совхозой главна инженер Гомбо Тангановай хүтэлбэри доро 25 хүбүүд, басагад механизаторай мэргэжэл шудалжа байна. Эндэ үшөө агротехническэ һуралсал эмхидхэгдэжэ, үнинэй тракторист, комбайнернууд баян ургаса абаха нюусануудтай танилсана.

Ш. ЧИМИТЦЫРЕНОВ.
Яруна.

…АРАДАЙ ҺУНГАМАЛНУУДАЙ ТООСООН

Ажалшадай депутадуудай Совет нютаг нютагтаа арад зоной засаг бэелүүлдэг зургаан һэн тула даа, албан захиргаанайнгаа бүхы хүдэлмэри арад зоной аша туһада зорюулдаг, олониитын хиналта, дэмжэлтэ доро ябуулдаг байна.

Һунгагшадайнгаа этигэл найдабари хэр зэргээр харюулжа байһан тухайгаа Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, саг үргэлжын комиссинууд, депутадууд байд гээд Соведүүдэй сессинүүд, һунгуулиин округууд дээрэ тоосоогоо хэдэг, үргэн ажалшадтаяа хамта саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлдог гуримтай.

Мүнөө республикымнай аймагуудаар, хото, хүдөө нютагуудаар ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй тоосоото сессинүүд, һунгуулиин округуудаар депутадуудай уулзалганууд боложо байна.

Үнгэрһэн ойн баярай жэлдэ ороноймнай ажалшадай бүхы коллективүүд, эмхи зургаанууд, тэрэ тоодо Соведүүд, эдэбхи түгэлдэрөөр хүдэлөө. «Сельскэ болон поселково Соведүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха тухай» партиин ЦК-гай тогтоол нютагай Соведүүдэй хүдэлмэри шэнэлхэн табиха хэрэгтэ ехэхэн түлхисэ болоһон байна. Соведүүдэй хүдэлмэриин хэмжээнэй улам дээшэлжэ, нютагуудай ажахын, соёл гэгээрэлэй хүгжэлтэдэ бодотоор нүлөөлдэг боложо байһан тухай тоосоото сессинүүд, депутадуудай уулзалганууд дээрэ тэмдэглэгдэхэтэй хамта, Соведүүдэй хүдэлмэридэхи дутамаг талань элирүүлэгдэнэ ажал ябуулгыень улам һайжаруулха хэмжээнүүд хараалагдана.

Жэшээ болгон абахада, Кабанскын аймагай нютагай Соведүүдэй бүхы гүйсэдхэхэ комитедүүд декабрь, январь соо Соведүүдэйнгээ сессинүүдэй урда тоособо. Үнгэрһэн жэлдэ аймагай амжаһан түйлалтада Соведүүдэй үүргэ, үүсхэл нилээд дээшэлһэн, үргэн ажалшадай социалис уялгануудаа дүүргэхын тулада депутадууд ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулһан байна. Сельскэ, поселково Соведүүдэй ударидалга доро Кабанскын аймагта һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохын тулада соносхогдоһон һара—конкурс амжалтатайгаар үнгэрөө. Конкурсын дүнгөөр Кабанскын аймаг республика соогоо нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна.

Гэбэшье аймагай нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй, саг үргэлжын комиссинуудай, депутадуудай хүдэлмэридэ бага бэшэ дутагдалнууд үзэгдэнэ гэжэ сессинүүд дээрэ тэмдэглэгдээ. Шухала нэгэ дутагдал гэхэдэ, үшөөл олон депутадууд арадай албатан байһан уялгаяа хангалта багатайгаар бэелүүлнэ. Тэдэнэр һунгуулиингаа округуудтай һула барисаатай, уулзалга, суглаанууд дээрэ һунгагшадай дурадхаһан захяа, һанамжануудые дүүргэлтэ болгохын тула эдэбхитэйгээр оролдоногүй гэжэ республикымнай Верховно Соведэй Президиум һаяшаг, Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдкомой тоосоо зүбшэн хэлсэхэ зуураа, тэмдэглэһэн байна. Президиумэй энэ ажаглалтаһаа, нютагайнгаа Соведүүдэй һүүлэй сессинүүд дээрэ хэлэгдэһэн шүүмжэлэлнүүдһээ зохисотой тобшолол хэжэ, Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет депутадуудай хүдэлмэри һунгуулиин округуудта эдэбхижүүлхын тулада тодорхой хэмжээнүүдые абажа байна.

Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй, саг үргэлжын комиссинуудай тоосоое зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан сессинүүд республикымнай аймагуудай диилэнхи олондонь үнгэргэгдөө. Саашадаа арадай һунгамалнуудай тоосоон хоёрдохи шатадаа орожо, һуурин тосхонуудай эрхэтэдэй суглаанууд, һунгуулиин округуудта депутадуудай уулзалганууд эмхидхэгдэхэ болоно. Тиигэжэ нютагай засагай зургаануудай түлөөлэгшэд тоосоото сессинүүдэйнгээ тогтоол шиидхэбэринүүдтэй үргэн ажалшадые танилсуулха, депутадууд өөһэдынгөө округуудта гаража, үнгэрһэн жэлдэ Соведэйнгээ хэһэн хүдэлмэри, һунгагшадайнгаа оруулһан дурадхал захиануудай хэр зэргээр дүүрэжэ байһан тухай элидхэхэ зэргэтэй.

«Манай депутадууд бултадаа һунгагшадайнгаа урда тоосоогоо хэжэ дүүргээд, ажалшадай талаһаа ороһон шэнэ дурадхал һанамжануудые дүүргэлтэ болгохын тулада зохихо эмхи зургаануудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө туһа дэмжэлгэ абажа, тодорхой хэмжээнүүдые хараалжа байна» гээд Түнхэнэй аймагай Тоорын сельсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Л. М. Хоренов редакцидамнай эльгээһэн бэшэг соогоо мэдээсэнэ. Тэндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишан, сельсоведэй депутат Радна Холбоева өөрынгөө 17-дохи һунгуулиин округто тон хүндэтэйгөөр һанагдадаг ёһотойн нютагай засагай түлөөлэгшэ юм. Депутадайнгаа анхарал оролдолгын ашаар түс округой хүн зон үнгэрһэн жэлдэ шэнэ барилгануудые олоор бодхоогоо. Нүхэр Холбоева һунгагшадайнгаа захяа дурадхал бүхэндэ харюусалгатайгаар хандадаг байна. Декабрьда округойнь һунгагшад улаан булан нээхэ тухай шэнэ дурадхал оруулһан юм. Удангүй энэ һанамжань бэелүүлэгдэжэ, Доодо-Тоедой малшад, һаалишад сүлөө сагтаа улаан булан даа сугларжа, аятай зохидоор амардаг болоо.

Һунгагшадтаяа холодоо халуун барисаатай байжа, эрилтэ хэрэглэмжыень һайса мэдэжэ абахые оролдодог, һанамжа дурадхалыень шадаал һаа түргөөр бэелүүлхые хүсэдэг депутат арадай зараса гэһэн хүндэтэ нэрэеэл харюулна.

Гэхэ зуура республикымнай нютагай Соведүүдэй бүхы гүйсэдхэхэ комитедүүд, депутадууд һунгагшадтаяа нягта һайн холбоо барисаатай гэхын аргагүй. Арад зоной дунда Соведэй ниитэ эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулха шухала нэгэ онол арга —һунгагшадай урда тоосоо хэхэ, һанамжа дурадхалнуудыень бэелүүлхэ ябадал зарим газарта тоогдоногүй гү, али ёһо тэдысээр эмхидхэнэ.

Баримта болгон дурдахада, Сэлэнгын аймагай Соведэй һүүлэйн тоосоото сесси үнгэрһөөр хоёр һара тухай болохоёо байна. Депутадуудай олонхинь һунгагшадайнгаа дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулна, ажалшадай захяа дурадхалнуудые дүүргэлтэ болгохо талаар тодорхой хэмжээ абанагүй гэжэ түс сесси дээрэ шүүмжэлэл дэлгэрһэн юм. Тиигэбэшье сессиин һүүлээр үнгэрһэн саг соо депутадуудай хүдэлмэри һайжаруулха талаар ехэ хубилалта болоогүй. Сомоной болон сельско Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд тоосоото сессинүүдээ үнгэргэжэ дүүргээдүй. Депутадуудайнь олонхинь һунгагшадтаяа уулзаадүй байһаар. Жэшээнь, Ново-Селенгинскын сельсоведэй 42 депутадуудай оройдоол дүрбэниинь һунгагшадайнгаа урда тоосоогоо хээ.

Һүүлэй зарлалай һунгалтаһаа хойшо хэһэн хүдэлмэриингөө дүн гаргаха, һунгагшадайнгаа урда тоосохо ябадалые мүнөө унжагайруулха ямаршье шалтагаан Соведүүдэй гүйсэдкомуудта, депутадуудта байха зэргэгүй. Тоосоото сессинүүдэй, депутадуудай һунгагшадтай уулзалганууд энэ тэндэ гэдэргэ татагдажа байһан ушарынь хадаа Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй эрилтэ багатайгаар хүдэлдэгые, депутадуудай өөһэдынгөө хүндэтэ уялгада ханалгагүйгөөр хандадагые гэршэлнэ.

Һунгуулиингаа округуудта депутадууд ямар зэргээр хүдэлнэб гэжэ Соведүүдэй мандатна комиссиин хиналта хэдэг газарта депутадуудай хүдэлмэри үлэмжэ эдэбхитэй, туһа ехэтэй байдаг гэжэ Загарайн аймагай нютагай Соведүүдэй дүй дүршэл харуулна. Мандатна комиссиин хүдэлмэри һайжаруулха тухай нёдондо зун түсгаар сесси татаһан аймагайнгаа Соведэй жэшээгээр Загарайн бүхы сельскэ болон сомоной Соведүүд мандатна комиссинуудай хүдэлмэри һэргээн һайжаруулаа. Ушар тиимэһээ аймагай сомсельсоведүүдэй олонхинь амжалтатай һайнаар хүдэлнэ.

Нютагай Соведүүдэй ажаябуулгые мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэмөөр табиха нэгэн нүхэсэл халаа һунгуулиингаа округуудта депутадуудай эрхилхэ ёһотой эмхидхэлэйнь хүдэлмэри эрид һайжаруулха хэрэг болоно. Энэ зорилгые бэелүүлхын тулада Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй, депутадуудай һайнаар үнгэргэһэн тоосоото суглаанууд, һунгагшадай уулзалганууд сэгнэшэгүй ехэ удха шанартай. Соведүүдэй доторой энэ шухала хүдэлмэри эмхитэйгээр, ашаурэ ехэтэйгээр үнгэргэхэ гээшэ аймагай болон сельскэ, сомоной Совет бүхэнэй шухала зорилгонь мүн.

…Н. КОСЫГИНАЙ КАБУЛ ОШОҺОН ТУХАЙ

… февралиин 1. (ТАСС). Үсэ…э СССР-эй Министрнүүдэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай … эмхидхэгдэһэн сайлалгын …нуудые бариба.

…танай Премьер-Министр Н. А. … Советскэ правительствын тол… амаршалха зуураа, иигэжэ … А. Н. Косыгинай Афганистан…а тогтоһон ушар совет хани… …захa арга боломжо намда ол… …ёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй …ын харилсаа холбоо үгэеэ …һоо, бэе бэеэ хүндэлэлсэлгэ… найдабариһаа эшэ үндэһэтэй, … барисаатай байһыемнай гэр… СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ мэдүүлбэ.

…танай экономическа делега…ада амжалтатайгаар хэлсээ …е Н. А. Эттемади түсхайлан … Энэ хэлсээн бата хани бари… гэршэ болоно гээд манай …омическа талаарнь хүгжөө…хи табан жэлэй түсэб бэе… СССР хабаадаха байха гэжэ … элирхэйлэн мэдүүлээ.

…Министр уласхоорондын бай… … хэлэхэдээ, иимэ ажаглалта …дэхи оршон байдал түгшүү…онхой. Араб оронуудай газар …илиин эзэмдэһэн ябадал ту… түрэлтэнэй һанаае зобооно. … газар нютагуудһаа Израи…үдые гаргабал, энэ асуудал … болохо байна.

…да амгалан байдал тогтоохын …ынгөө хуби заяае 1954 оной … хэлсээнэй үндэһөөр өөһэдөө …рга эрхэ вьетнам арадта ол…а гэжэ Афганистанай прави…олгойлогшо мэдүүлбэ.

… Министрнүүдэй Соведэй Ту… А. Н. Косыгин харюугай үгэ … Афганистанай гүрэнэй хүтэл…эй үшөө дахин уулзахын ту…һь түлөө Афганистанай пра… баясхалан хүргөө. Иимэ …ёр ороной харилсаанда ха…алнуудые зүбшэн хэлсэхэ, …ын хэдэ хэдэн асуудалнуу… талаһаа һанал бодолоо хэлэхэ …о олгоно гэжэ А. Н. Косы…лбэ.

… түримхэй ябуулгада хабаатай … асуудалнууд—Вьетнамдахи …жо ба Дүтын Зүүн зүгтэхи …й асуудалнууд мүнөөдэрэй … гол темэ болоно гэжэ

Сэрэгэй хёмороонуудые улам һүжэрөөхэ, үргэдхэн дэбэргэхэ гэжэ империализм оролдоно. Хэн зүб хараа бодол баримталнаб, хэн эзэрхэг түримхэй ябуулгаһаа хохидоноб—тэдэнние дэмжэхын тула шухала бүхы юумэ хэжэ байнабди. Энэ тэмсэл талархахаһаа гадна, мүн тэрээндэ эдэбхитэйгээр хабааданабди. Манай зэбсэгые Вьетнамай патриодуудай хэрэглэдэг байһаниинь мэдээжэ. Вьетнамай газар дайдаһаа американска эзэрхэг түримхэйшүүлэй гаража тонилхо хүрэтэр вьетнам арадта шухала туһаламжа Советскэ Союз үзүүлхэл байха гэжэ А. Н. Косыгин хэлээ.

Эзэмдэһэн газарнуудһаань Израилиин сэрэгүүдые гаргуулха тухай араб арадуудай хуулита эрилтэнүүдые Советскэ Союз дэмжэхэ байха.

Турци, Иран, Пакистан гэхэ зэргын оронуудтай харилсаагаа һайжаруулха зорилготой шухала асуудалнууд тушаа А. Н. Косыгин тогтон хэлэбэ. Энэ харилсаамнай хүгжэжэ, һайжаржа байнхай гэжэ А. Н. Косыгин мэдүүлбэ.

А. Н. Косыгин түгэсхэлдөө иигэжэ хэлээ: Совет орон Афганистан хоёрой хоорондо байгуулагдаһан хани ёһоной харилсаан бусад гүрэнүүдтэ жэшээ боломоор. Хоёр ороной хоорондын—Советскэ Союзай, Афганистанай хоорондын харилсаан улам бэхижэхэ, үрэ ехэтэйгээр хүгжэхэ гэжэ этигэнэбди гэбэ.

* * *

А. Н. Косыгин Кабулда байха үедөө Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар бүтээгдэжэ байгаа Кабулай политехническэ институдай барилгада ошожо харaa.

Л. И. Брежневэй 1963 ондо хани ёһоор айшалха үедөө түрүүшынь шулуу табиһан эдэ барилгануудые А. Н. Косыгин үндэрөөр сэгнээд, хүдэлмэриин шанар муудхаангүйгөөр, барилгын үнэ хямдаруулха гэһэн совет, афган мэргэжэлтэдэй үүсхэлые һайшааба.

Совет барилгашад афган хүтэлбэрилэгшэд ба хүдэлмэришэдтэй хамтадаа һуралсалай-лабораторно мебельнүүдые, мозаикын ба бусад хэрэгсэлнүүдые өөһэдын хүсөөр амжалтатай бүтээжэ байнхай. Эдэнние ондоо оронуудһаа үнэтэй сэнтэйгээр худалдан абаха гэжэ багсаагдаһан байгаа. А. Н. Косыгин эндэхи бүхы барилгануудые богонихон болзор соо дүүргэхыень совет болон афган хүдэлмэришэдтэ хүсэбэ.

А. Н. КОСЫГИН МОСКВАГАА БУСАБА

…А. (ТАСС). СССР-эй …үдэй Соведэй Түрүүлэг… Косыгин Афганистанда … дүүргэээд, февралиин …гаа бусаһан байна. … Союзай гүрэнэй тугуу…даар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ А. Н. Косыгинние А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, Ю. В. Андропов, И. В. Капитонов, М. С. Соломенцев болон бусад тушаалтад угтаа.

ҺҮҮЛЭЙ ҺОНИН

Н. К. БАЙБАКОВ ТОКИОҺОО МОРДОО

ТОКИО. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков Японой правительствын уряалаар Япон ошожо хоёр недели байгаад, «Аэрофлот-Нихонкоку» гэжэ хамтын авиалиниин «ТУ-114» гэдэг совет агаарай онгосодо һуужа, Москва бусахаяа февралиин 1-дэ мордоо.

Совет айлшан Японда байха үедөө премьер-министр Э. Сатотай, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Т. Микитэй, Финансын министр М. Мидзутатай, Гадаадын худалдаа наймаанай ба промышленностиин министр Э. Сиинатэй, Экономическа түсэблэлгын зургаанай начальник К. Миядзаватай, тэрэшэлэн Японой худалдаа наймаанай түлөөлэгшэдтэй уулзаба.

Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ совет-япон экономическа харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд, уласхоорондын байдалда хабаатай зарим асуудалнууд зүбшэлэгдөө.

Н. К. Байбаков Японда байха үедөө Токиогой оршондохи, тэрэшэлэн Нагоя, Осака хотонуудай хэдэ хэдэн заводуудта ошожо үзөө.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Чехословакиин кооператорнуудай съезд

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин хүдөө ажахын нэгэдхэмэл кооперативуудай VII съезд февралиин 1-дэ Прагадахи Съезднүүдэй ордон соо нээгдээ.

«С'ездын хүдэлмэридэ бүхы орон соохи хүдөө ажахын нэгэдхэмэл кооперативуудай 1600 гаран делегат хабаадана.

Түс с'ездэ бусад оронуудай айлшад, тэрэ тоодо СССР-эй хүдөө ажахын министр В. В. Мацкевич түрүүтэй советскэ делегаци ерэнхэй.

КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь А. Дубчек түрүүтэй Чехословакиин Коммунис партиин, правительствын делегаци с'ездэ хабаадана.

Энэ с'езд хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөлгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байна. ЧССР-эй хүдөө ажахын министр Карел Местек элидхэл хэбэ.

Сайгондохи байдал

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд «Сайгондохи хүн зоноор олон зарим районуудта элеэр харагдажа эхилээ. Сайгониие хүтэлхэ Революционно совет байгуулха тухайда Национальна сүлөөрэлгын фронт соносхоо гэһэн мэдээсэлнүүд эндэ тэрэ үсэр тараһан байна» гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентство мэдээсэбэ.

«Дайшалхы үзэл бодолтой буддистнуудай һүмэ хиидэй оршон тойронхи Анкуанг гэжэ райондо, мүн Тилам гэдэг захын райондо—адагынь городой хоёр райондо тиимэ хүнүүд айлнуудаар ябахадаа», «бидэ Национальна сүлөөрэлгын фронтын түлөөлэгшэдбди. Сайгониие сүлөөлхэеэ ерээбди...» гэһэн үгэнүүдтэйгээр һуурин зондо, тушаалдаһан хүнүүдтэ хандана гэжэ түс агентство дамжуулба.

Байлдаанай боложо байһан районуудһаа гадна, мүн хотын хүн зоноор олон бусад районуудта коммунистнууд нюуса бэшээр ябадаг болоо гэнэ.

Телевизионно студи байгуулагдахань

ХАНОЙ. (ТАСС). Хойто Вьетнамда телевизионно студи байгуулха гэһэн шиидхэбэри ДРВ-гэй правительственна совет гаргаба. Энэнь США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн бодоһон вьетнам арадай тэмсэл тухай, Вьетнамай Демократическа Республикадахи социалис байгуулалта тухай телевизионно фильмүүдые зохёохын тула Вьетнам ерэһэн гадаадын мастернуудта туһа хүргэхэ зорилготой юм гэнэ.

БУРЯАДАЙ ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ ХОЛБООНДО

Уржадэр Буряадай Журналистнуудай холбооной правлениин президиумэй ээлжээтэ зүблөөн болобо.

«Правда Бурятии» газетын корреспондент Анатолий Михайлович Дериглазов, хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэ Петр Михайлович Сандимиров гэгшэд СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүдтэ абтаба.

Совет Армиин 50 жэлэй ойдо угтамжын бэлэдхэлэй ябажа байһанай дашарамда, сэрэгэй-патриотическа үзэл бодолоор арад зониие, илангаяа залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар хэблэлэй, радио, телевидениин хүдэлмэри үргэдхэхэ тухай асуудал президиумэй заседани дээрэ хэлсэгдэбэ.

Буряадай Журналистнуудай холбооной сэрэгэй секциин түрүүлэгшэ нүхэр **Д. Ц. Цыремпилоной,** һаяшаг Москвада үнгэрһэн сэрэгэй-патриотическа темээр бэшэдэг журналистнуудай семинарта хабаадажа ерэһэн нүхэр **Е. Н. Степановай** мэдээсэлнүүд зүбшэгдөөд, тодорхой тогтоол абтаба.

Журналистнуудай холбооной президиум Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 50 жэлэй ойн баярай угтамжада хэблэлээр, радиогоор сэрэгэй-патриотическа пропагандые үргэдхэхэ хэмжээ ябуулгануудые баталба. Алба хэжэ байгаа сэрэгшэдэй һуралсал, ажабайдал, граждан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнуудта хабаадаһан баатар сэрэгшэд тухай, Эхэ ороноо хамгаалха совет эрхэтэдэй нангин уялга тушаа, сэрэгэй болон революционно һайн һайхан уг заншал тухай гансашье мүнөө, армиин ойн баярай бэлэдхэлэй үедэ бэшэ, харин саг үргэлжэ дэлгэрэнгыгээр хэблэлдэ толилжо, радиогоор тунхаглажа байхыень республикын бүхы газетэнүүдэй редакцинуудта, радио болон телевидениин комитедтэ дурадхагдаба. Сэрэгэй-патриотическа темээр һонирхолтой, гүнзэгы удхатай материалнуудые эмхидхэхын тула урдань сэрэгшэ ябаһан хүнүүдһээ, военкомадуудай, сэрэгэй эмхинүүдэй түлөөлэгшэдһөө ниитын редакци, таһагуудые, авторнуудай соведүүдые байгуулха шухала гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Февраль соо военкомадуудай, сэрэгэй частьнуудай, газетэнүүдэй, радио, телевидениин түлөөлэгшэдтэй хамта үргэн зүблөө татажа, республикын арад зоной дунда сэрэгэй-патриотическа пропагандые дэлгэрүүлхэ хэмжээ ябуулгануудые хараалхыень сэрэгэй секциие президиум уялгалба. Уран зохёолшодой холбооной правленитэй, Бургизтай зүбшэн хэлсэжэ, 1969 ондо сэрэгэй-патриотическа темээр ном, брошюрануудые хэблэхэ түсэб зохёохыень сэрэгэй секцидэ даалгаба.

Совет Армиин 50 жэлэй ойдо зорюулан, Буряад ороной баатар сэрэгшэд, дайнай үеын шэн габьяата ажалшад тухай фотовыставкэ эмхидхэхэ гэжэ президиум шиидхэбэ. Армиин ойн баяр болотор түс выставкэ нээхыень Журналистнуудай холбооной фотосекцидэ даалгаба.

ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАТ

АЖАЛААР ОЛДОҺОН АЛДАР СОЛО

ТҮНХЭН НЮТАГТАМНАЙ Сэмжэд Ангархаевагай алдар соло суурхажал байдаг. Сэмжэд манай эгээл түрүү һаалишадай нэгэн. коммунистын үндэр нэрые эрхимээр сахижа ябадаг, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаһан, һайхан сэдьхэлтэй эхэнэр юм. Тэрэнэй урагшаа зориһон эрмэлзэлээр, хани нүхэдтөө туһалжа ябадагаар хүн зомнай омогорходог, магтадаг.

Мүнөө Сэмжэдэй арбан жэлэй урда фермэ дээрэ ажаллахаяа ерэһыень ойндоо оруулан, тэрэ үеын дэбтэрэйнь хуудаһануудые иранаб.

...Эрхүү мүрэнэй эрье шадархи багахан Ёлоото сэлеэн. Оройдоол арбаад үрхэтэ айл. Энэ нютагта Сэмжэд түрэһэн. Аба, эжынь бүхы наһаараа малшад ябаһан. Эгэшэ Долгорынь түрүүн колхозой. һүүлээрнь совхозой һаалишан, Пүрбэ ахайнь —меха низатор.

— Үшөө һургуулида һуража байхадаа эжы, эгэшээ дахасалдан, фермэ дээрэ ерэжэ, тугал харууһалжа, үнеэ һаажа һураһан хүм,—гэжэ тэрэнэй хэлэһэниие дэбтэрэйнгээ нэгэ хуудаһанда уншанаб.—Өөрөөшье адууһа малда багаһаа дуратай һэн агшаб. Юрэдөө, бишыхан тугалнууд айхабтар хөөрхэн... Ажаллаха болоходомни абымни баярлаһан, эжымни хүхиһэн һанагдана. Тэдэнэрни бидэнэйнгээ ехэ болохо, туһа хүргэхые хүлеэгшэ, ажалда дуратайгаар һургагша һэн.

Тиимэһээ Шэмхын фермэдэ һаалишан боложо ерэһэн Сэмжэдэй шадабаритай, гар нугархай, ажалдаа абьяастай байһаниинь элирнэ бээзэ. Зарим нэгэ эрхэ дангина—эжын басагад шэнги мүргэдэг үнеэ харахадаа холоһоо тэрьелхэгүй байгаа бшуу даа.

Оройдоол жэл хүдэлөөд байхадаа, арбан наймата энэ басаган түрүү һаалишадай зэргэдэ гараһан. Эхэ эсэгынь, эгэшэ ахынь һургаал туһа хүргөө бшуу.

Фермэ дээрэ гурбан жэл ажаллаад байхадаа, Сэмжэд КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаба. Өөрынгөө мэдүүлгэ дотор тэрэнэй: «Коммунизм байгуулха хэрэгтэ элэбхи, абьяастайгаар хабаадажа, ажал хүдэлмэреэ урагшатайгаар ябуулхаб. Энэ жэлэйнгээ түсэб Советскэ Союзай Коммунис партиин XXII съездын нээгдэхэ үдэр болотор дүүргэхэ уялга абанаб»... гэжэ бэшэһые мүнөө уншанаб.

Энэ үгэдөө Сэмжэд хүрэһэн юм. 1961 ондо үнеэн бүриһөө 2000 гаран килограмм һү һааһан бэлэй. Тэрэ сагһаа жэл бүринингөө уялга үлүүлэн дүүргэдэг, аймагайнгаа һаалишадай мүрысөөндэ хододоо түрүүлэн ябадаг болоо.

Совет засаг түрын 50-дахи жэлые энэ һаалишан эрхим амжалтаар тэмдэглээ. Аймагай гурбан зуу гаран һаалишаднай социалис мүрысөөндэ илажа гараба. Өөрынгөө 15 үнеэнһээ жэлэй туршада бүхы дээрэнь 329 центнер һү һаажа, уялгаа 52 центнерээр үлүүлбэ. Тиихэдэ нэгэ үнеэнһээ 2247 килограмм һү абаа. Энэ үбһэ тэжээл багатай, зундаа малай бэлшэхэ бэлшээреэр бирагүй Түнхэнэй аймагта ехэ амжалта болоно. Мүнөө дээрээ ажахынуудтамнай Ангархаевагай зэргэ ехэ һү һааһан нэгэшье һаалишан үгы байһаар.

Энэ һаалишан ямар аргаар сагаан эдеэ элбэг дэлбэгээр үйлэдбэрилнэб, ажал хүдэлмэреэ хайшан гэжэ эмхидхэнэб? гэһэн асуудалнууд бодолдомнай зэдтагүй түрэхэ байха. Туранай совхозой Шэмхын һаалиин фермэдэ ошожо ерээб. Сэмжэдтэй уулзажа, ажал хүдэлмэреэрнь һонирхооб.

Колхоз болон совхозуудай фермэнүүд дээгүүр оло дахин ябаһан, зарим һаалишадай үбһэ, силос болон бэшэ тэжээл нэгэ мүһэн кормушка руу хээд, һанаа амар гэшхэлшэхые хараһан байнаб. Харин үнеэд хэр зэргэ эдинэб, үбһэ хоолоо голожо, унагаажа, гэшхэнэгүй гү гэжэ һаашархан эрьехэ бодолшьегүй байдаг. Харин Сэмжэдэй хаража, шэртэжэ ябахадаа, силосээ бага багаханаар үнеэн бүридэ үтэжэ гараад, дахинаа эрьежэ ерэнэ. Хаа-яа тэжээлэй унаа һаа, кормушка руунь хээд, силосээ нэмэжэ үгэнэ. Бүхы тэжээлээ иимэл гамтайгаар гаргашална, үнеэдтэ дууһан эдюулхые оролдодог заншалтай.

— Би үнеэдээ һааһаа урид эдихэ тэжээлэйнь хахадые үгөөд, һаажа дүүргэһээр нүгөө хахадыень эдюулдэгби. Тиигэхэдэ һааха үедэш үнеэд аали номгон, хүдэлэнгүй байжа, бүхы һүеэ дууһан үгэдэг,—гэжэ Сэмжэд Ангархаева хөөрэнэ.—Би үнеэн бүхэнэйнгөө ямар зан абаритай, ямараар хандахада дуратайень дууһан мэдэдэгби. Тэрэ бүгэдыень хараадаа абан, эдеэлүүлдэг, харууһалдаг хүмби. Үлэртөө гурба дахин һаадагби. Энэмнай манай ажалда аргагүй шухала гээшэ...

Һаяхан Хэрэндэ аймагай түрүү малшадай суглаан болоо. Тэрэндэ ерэһэн Сэмжэд Ангархаева «хлеб-соль» абажа, баярлаһандаа бахардан, сэдьхэлээ хүдэлэнги байба. Һаалишанай хараһан нюдэндэ урма зоригой оһон яларна. Сэмжэд иигэжэ хэлэбэ:

— Һайн даа, нүхэд... Хэлэхэ олон үгэшье олоногүйб. Би иигэжэ хэлэхэ байнаб. Энэ жэлдэ баран бүтэдэ эрхимээр лэ хүдэлжэ, сагаан эдеэ бүри элбэг баяраар дэлбэрүүлээл даа...

Суглаан дээрэ хани нүхэд һаалишадтаяа хөөрэлдэжэ байхадаа, үнеэдэй хожорһоной хойно һайнаар харууһалха арга тухай Сэмжэдэй хэлэһыень шагнаабди. «Үнеэдые тугаллахаһаань урид тон һайнаар эдеэлүүлхэ, харууһалха гээшэ ехэ удха шанартай» гэжэ Сэмжэд хэлэнэ.

Иигэжэ Сэмжэд Ангархаева зоотехникын бүхы дүрим сахижа, ехэ һү абадаг болонхой. Тэрэ мүн тул абалгада ехэ анхарал хандуулдаг. Үнгэрэгшэ жэл 15 үнеэнһээ 15 тугал абаһан байна. Үнеэдэйнгээ тугаллаад, 20—21 хоногхолоор техник-үрэжүүлэгшэдэ мэдүүлжэ, үрэжүүлгэ хүүлдэг.

Һая үнгэрһэн районно партийна конференци дээрэ Сэмжэд Манзаракшиевна Ангархаева Бурядай областной партийна конференциин делегадаар һунгагдаа һэн.

— Областной партийна конференциин делегадаар һунгагдаһандаа тон баяртайб. Конференци дээрэ арадай ажахые, соёл культурые саашадань хүгжөөхын түлөө шэнэ зорилгонуудые хараалха байна,—гэжэ Сэмжэд хэлэнэ. —Би коммунист хүн хадаа ажалай жэшээ харуулжа, фермынгээ бүхы һаалишадай үндэр амжалта туйлаха хэрэгтэ туһалалсаха, өөрынгөө хубитые оруулха байнаб.

Түрүү ажалша, коммунист С. М. Ангархаева хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байха.

Б. МАШКИНОВ.
Түнхэнэй аймагай «Саян» газетын редакторай орлогшо.

АЛХАМАА ШАНГАДХАНА...

МАНАЙ «Дружба» колхоз энээнһээ урда жэлнүүдтэ һү һаалгаар аймаг дотороо эгээл гээгдэнги ажахы байһан юм. Шалтагаанниинь олон һэн. Малай ашаг шэмэ гол түлэб харууһалга, элеэлүүлгэһээ дулдыдадаг гээшэ ааб даа. Зарим фермэнүүд үбһэ тэжээлээ шанартайгаар буйлуулжа, гамтай наринаар, боломжотой зүбөөр гаргашалжа шададаггүй бэлэй.

Иимэ байдалда эсэс табихын тула колхозой правлени, партком нёдондо үбэлжэлгын үедэ һаалиин фермэнүүдэй ажал хүдэлмэриин эмхидхэлые үндэһөөрнь шэнэдхэн һайжаруулха хэмжээ хараалһан юм. Нэн түрүүн һаалишад, мал адуулагшадтай үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэжэ, юу хээ һаамнай ажал һайжархаб гэжэ өөһэдтэйнь зүбшөөбди. Мүн тэдэнэй дунда эмхидхэлэй, ойлгуулам:кын хүдэлмэри һайнаар ябуулха, тэдэнэй урда тодорхой түсэб, даабари табиха, тэдэнэй урма зоригые бадаруулха тухай бодомжолһон байнабди.

Түрүүшээр багаханааршье һаа, ажалнай һайжаржа эхилээ һэн. Нёдондо үбэлжэлгын үедэ бараг һайн дүн туйлаа, һү һааха, гүрэндэ худалдаха түрүүшын хахад жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргээ һэмди. Зунай бэлшээриин үедэшье һаалишад, мал адуулагшаднай магтаалтай ажаллажа гараа. Энээнэй ашаар гүрэндэ 8000 центнер һү худалдаха жэлэйнгээ түсэбые августын 21-дэ, аймаг дотороо эгээ түрүүлэн дүүргэһэн байгаабди. Энээнһээ урда тээ жэлэй дүүрэтэр арай гэжэл эды шачаэн һү һаадаг һаа, нёдондо энээниие дүрбэн һараар урид дүүргээ гээшэбди.

Энэ амжалтаараа һаалишаднай улам урмашаа, социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлээ.

Ф. И. Вилскиин хүтэлбэрилдэг Улаан-Гангын фермэ «Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ коллектив» гэһэн хүндэтэ нэрэ солодо хүртөө һэн. Хэрбээ 1966 ондо тус фермынхид үнеэн бүриһөө 1552 литр һү һааһан һаа, үнгэрһэн жэлдэ 1882 литр һаажа, эрхим дүн туйлаа. Энхэ-Талын, Ехэ-Хүдэриин һаалиин фермэнүүд баһал аймагайнгаа түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай.

Харин бүхыдөө колхозломнай 13.134 центнер гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1804 литр һүн һаагдаа. Иигээд байхадаа түсэбтэ табан жэлэй эсэстэ — 1970 ондо үнеэнһээ тэды шэнээн һү һаахабди гэжэ хараалһан хэмжээндээ хүрэхэ дүтэлөөд байнабди. Харин түрүү һаалишаднай бүришье һайн үрэ дүн туйланхай. Жэшээнь, Лукерья Воробьева үнеэн бүриһөө 2531 литр, Клавдия Перевалова — 2351, Мария Сутурина — 2264, Цырендулма Гумпылова болон бусад баһал үнеэн бүхэнэй 2093—2125 литр һү һаагаа. 1966 ондо оройдоо 3 һаалишад үнеэн бүриһөө 2000 гаран литр һү һааһан һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ хоёр мянгатанай тоо 11 хүрэтэр олошорбо.

Энэ үбэлжэлгын үедэ үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлхэ харюусалтатай зорилго һаалишаднай урдаа табинхай. Үбэлэй хүйтэнэй үедэ һү ехээр һааһанай ашаар лэ билэ урдаа табиһан түсэб, уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха бшуубди. Мүнөө элэ үдэрнүүдтэ һүн хэр һаагдана гээшэб?

Энээниие иимэ баримтаар элирхэйлэн харуулжа болоно. Һаяхан Энхэ-Талын фермэ дээрэ малшадай зүблөөн үнгэргэгдэжэ, үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо ажал хэрэгэйнь али зэргэ урагшатайгаар ябуулагдажа байһан тухай хөөрэлдөөн болоо.

Иимэ үрэ дүн элирүүлэгдэбэ. Хэрбээ 1967 оной январиин түрүүшын 20 хоногто 399 центнер һүн һаагдаһан байбал, мүнөө энэ январиин үнгэрһэн хугасаа соо 568 центнер һүн абтаа. Энэмнай үнеэдэй тоогой олошорһонһоо бэшэ, харин ашаг шэмыень дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаа. Һаалишад Салима Хакимова, Мария Батомункуева, Пылжит Цыдыпова гэгшэд үнеэдээ һайнаар харууһалан, һү һаалгаяа урдынхиһаа улам ехээр дээшэлүүлнэ. Эдэнэр дунда зэргээр үнеэн бүриһөө сүүдхэдээ 6—7 литр һү һаана.

Мүн Улаан-Гангын, Ехэ-Хүдэриин фермэнүүдшье үнгэрһэн жэлэй үбэлжэлгын энэ үеынхитэй сасуулбал, һү һаалгаяа дээшэлүүлжэ байнхай.

Ямар аргаар һү, һаали дээшэлнэб? Бүхы юумэн харууһалга, элеэлүүлгэһээ болоно. Үбһэ тэжээлэйнгээ нөөсые тоолон хэмжэжэ үзөөд, үнеэдые байрадань харууһалжа эхилхэдээ үбэлэй рацион табиһан байгаабди. Үнеэн бүридэ сүүдхын 3 килограмм үбһэн, 20 килограмм кукурузын силос, буйлуулагдаһан, эһээгдэһэн һолоомон, талха тарянай зүйл, һаагдаһан һүнэй литр бүхэндэ 300 грамм холимол тэжээл үгтэнэ. Бүхы гурбан фермэ дээрэмнай һолоомо эһээжэ, малда эдюулхэ хэрэг һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Һү һаалга дээшэлүүлгэдэ энэ ехэхэн туһа нэмэри үзүүлнэ. Үдэр бүри фермэнүүдые үбһэ һолоомоор таһалтаряагүй хангахын тула тус бүридэнь түсгаар автотранспорт даалтагданхай.

Үбэлэй һаранууды ашагтай һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ һаалишадай дунда саг үргэлжэ хүдэлмэри ябуулха, ажалыень зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ ехэ удха шанартай. Һаалишадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын зорилгоор фермэ бүхэндэ хэдэ хэдэн звенонууд байгуулагданхай. 5-6 һаали... дэһэн звено бүхэнии... али элэбхитэй һаали... Эдэнэй хоорондохи м... гүүд 10 хоног бүри... бюллетень гаргагда... үлүүлэн дүүргэһэн һ... шуулагдана, һарынь... процент дээгүүр нэм... үгтэдэг юм. Жэлэй д... 15 процент нэмэжэ... но.

Үнеэдээ болзортоны... саг соонь шэргээхэ, э... лүүлхээр бэлдэхэ... дээшэлүүлгэдэ, тобир... абалгада шухала үү... Тиимэһээ манай мэ... лишад һүүлэй үедэ э... анхарал хандуулдаг... үедэ манай һаалишад... хын түлөө тэмсэлээ һ... оролдоно. Юуб гэхэдэ... радань байлгажа элеэ... дэнэй харууһан халта... һүеэ эли боло тата... Тиимэл байһандань һү... мэнүүдэй ажал хэ... правлениин, парткомой... анхаралда байна.

1968 оноймнай з... мянган центнер һү һ... нёдондонойхиһоо үшө... даалдахабди. Энэ тала... боломжо бии. Манай һ... лаһанаараа һанаагаа... шэнэ табан жэлэй гур... үшөө ехэ амжалта т... тай.

Н...
Хяагтын аймагай ...
колхозой т...

Елена Ивановна ... гай хүтэлбэрилдэг ... Үлын нооһо угаадаг ... кын коммунис ажа... гада цех соогоо гурб... дэ түрүү һуурида яб...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... гарһаа) бригадир Е. ... цова, бригадын гэ... В. Усольцева, Е. Т... Л. Кирияк, В. Бу... Л. Батомункуева гэ...

А. МАНТАЕВАЙ ...

«Теплоприбор» заводто табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. «Совет засагай табин жэлэй ойн» нэрэмжэтэ участогые КПСС-эй гэшүүн Зоя Ивановна Гнеушева хүтэлбэрилдэг. Энэ участогайхид шэнэ жэлэй даабари түрүүшын үдэрһөө үлүүлэн дүүргэжэ, завод соогоо түрүүлһээр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: З. И. Гнеушева.

П. БУРМАКИНАП фото.

САБШАЛАН— МАНАЙ БАЯЛИГ

УҺАЛУУРИИН ЗЭРГЭЭР—УРГАСА...

Манай Дэрээн нютаг сабшалан. бэлшээриин газараар ехэ баян юм. Хэдэн жэлэй саада тээ сабшалан уһалха, утэгжүүлхэ хэрэгэй анхарагдадаггүй байһан дээрэһээ. ажахын адууһа мал үбһэ тэжээлээр мууса хангагдагша бэлэй. Тиихэдэ үнеэдһээ бага һүн һаагдадаг, хониднoo үсөөн тул абтадаг, эбэртэ бодо мал һайнаар таргаладаггүй байһан.

Һүүлшын жэлнүүдтэ сабшалан уһалха, утэгжүүлхэ талаар совхоз дотор ехэхэн хүдэлмэри хэгдэнэ. Мүнөө ажахыда лугомелиоративна отряд хүдэлнэ. Гадна сабшалан уһалха, утэгжүүлхэ хэрэгтэ хамта дээрээ 11 трактор, 41 хүн хабаадана. Совхозой луговодуудай хаба шадал соогоо оролдоһоной ашаар ажахын адууһа мал үбһэ тэжээлээр дуталдахаяа болёо. Жэшээнь, мүнөө жэл урданайхиһаа хоёр дахин ехэ тэжээл хуряагдаа. Үбһэ тэжээлэй ехээр абтаха бүри адууһа малайнь ашаг шэмэ дээшэлнэ. Жэшээнь, совхознай ойн баярай жэлдэ һү, мяха гүрэндэ тушааха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргээ. Һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ һаалишаднай амжалтатай ажаллана. Һаалишан Пансалма Ухинова үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 2006 литр һү һаажа, совхоз дотороо эрхимлээ. Энэ амжалтада манай луговодуудай хубита яһала ехэ гээшэ ааб даа.

Би өөрөө гурбадахи жэлээ луговодоор ажалланаб. Намда сабшалангай 300 гектар газар даалгагданхай. Энэмни Улаахан һүүринһаа урагшаа Самаахай гэжэ газарта нэмжынэ.

Урдань энэ газарай уһалагдадаггүй байхада эндэһээ орой 1000—1200 центнер үбһэн хуряагдадаг һэн. Энэ газар уһалжа эхилһэн түрүүшымнай жэлдэ хамта дээрээ 2900 центнер үбһэн абтаа бэлэй. Харин нёдондо намар эндэһээ 3400 центнер үбһэн хуряагдаа. Сабшалангай 30 гектар газарһаа га бүриин 35—40 центнер ургаса гараһан байна.

Бидэ хайшан гэжэ хүдэлхэдөө иимэ баян ургаса хуряаба гээшэбибди? Гурбан жэлэй саада тээ тракторист Ким Очиров, Павел Берельтуев бидэ гурбан Баргажан мүрэнэй эрьедэ «ПНС-6» түхэлэй уһа бүлэдэг станци тодхоо бэлэйбди. Тэрээнһээ хойшо уһалагдаһан газарта үдхэн ногоон ургажа эхилээ. Хэнэйшье мэдэхээр манай Дэрээндэ үбэлынь ехэ хүйтэн юм. Зарим жэлнүүдтэ хабартаа газар үни гэлэдэггүй. Тиимэһээ бидэ сабшалангаа май һарын арбаадаар уһалжа эхилэгшэбди. Газарай һайса халаһан хойно уһалхада уһан газарай хүрьһэндэ һайнаар шэнгэдэг байна.

Уһалалгын үедэ станцияа түхэреэн сүүдхэ соо таһалгаряагүй хүдэлгэжэ байха шухала. Бидэ станцидаа техническэ харууһалга хэхэдээшье, уһанай урдаха хоолойнуудые залгажа һуулгахадаашье машинаяа зогсоодоггүй байнабди. Гадна уһанай урдажа байхада хоолойнуудые ходол ниилэ тиншэнь залажа табихада һайн. Тэрэгүй һаа, уһан үни нэгэ газараараа урдахадаа сабшалангай газарые муудуулха бшуу.

Хэдэн зуун гектар сабшалан нэгэ газарһаа уһалжа байхань тон хүшэр. Тиимын тула уһа бүлэдэг станцияа нүүлгэхэ хэрэг гарадаг. Теэд энэмнай тон нобшо болоно. Гадна сабшалангаймнай зарим хуби уһанай яашье хүрэхын аргагүй холо. Иимэл дээрэһээ бидэ хабар эртэ сабшалангайнгаа дунда байһан хонхосог руу нуур далай болотор уһа бүлэнэбди. Харин дулаанай болоходо энэ уһаяа дүрбэн тээшэнь бүлэжэ гарганабди.

Сабшалангай үрэжэлтэй байхын тула тэрэниие утэгжүүлхэл хэрэгтэй. Һүүлшын хоёр жэл соо бидэ сабшалан дээрээ 1540 тонно наг шэбхэ гаргаабди. Намартаа ашаа шэрэхэ техникын дуталдадаг дээрэһээ бидэ наг шэбхээ хабартаа зөөжэ, сабшалан дээгүүрээ түсхай балуураар тараанабди. Минии һанахада наг шэбхэ намар сабшалан дээрээ гаргаад, тэрэнээ ... тараадаг болоо һаа ех... байха һэн. Ушар юуб ... обоолоотой наг шэбхэдэ ... тожо, хабартаа хайлаха... хын шүүһые газарта ... һэн. Тэндэ мүнөө жэл ... дээрээ үшөө 600 тонно н... зөөхэ гэжэ шиидэнхэйбди.

Сабшалангай газар ... сэбэрлэжэ байгаагүй һ... бүргааһанда дараглаха... жэл үшөө 20—25 гекта... бүргааһанһаа сэбэрлэхэбди.

Гадна шэнгэн ногоотой ... ногооной үрэһэ тариха ... Энэ талаар бидэ 20 гекта... та ногооной үрэһэ тари...

Иигэһээр дулааржа ... Бидэ мүнөө уһа бүлэдэг ... цияа заһабарилжа, хэра... лохо тоһо түлишыень зөө... гэбэбди. Энэ жэл ургаса... дээшэлүүлхэл байхабди.

Г. ЧЕРН...
Баргажанай ...
Дэрээнэй совхозой лу...

МАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

ДАЙДЫН БАЯЛИГ ШЭНЖЭЛЭГДЭН...

«Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй худэлмэрилэгшэд Бурядай геологическа управлениин начальник Ю. И. Щеголихинтай һаяхан уулзажа, республикынгаа геологуудай ажал хэрэгтэй танилсаба.

Буряадай геологическа управлени арбан жэлэй саада тээ, 1957 оной декабрь соо эмхидхэгдэһэн байгаа. Энээнһээ урда олон министерствын мэдэлэй геологическа парти, экспедицинүүд республикын хада уула, ой тайгаар шэнжэлгэ хэдэг һэн. Олонхи ушарта тэдэнэр хоорондоо холбоо барисаатуйгөөр хүдэлдэг, тодорхой зорилго урдаа табидаггүй байгаа.

Геологическа управлени үнгэрһэн арбан жэлэй хугасаада бэдэрэлгын, шэнжэлгын ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Мүнөө үеын геологуудые, тэдэнэй хэдэг ажалые хэдэн жэлэй саада тээхи байдалтай яашье сасуулхаар бэшэ. Геологиин бүхы хүдэлмэри инженернэ ёһоор, научна үндэһэ һуури бариматалан хэгдэдэг болоо. Ашагта малтамалнуудые бэдэрэлгэ шэнжэлгэ түсхай шэглэлтэйгээр, түсэбэй ёһоор үнгэргэгдэнэ. Геологическа управлениин эмхидхэгдэһэнһээ хойшо республикын газар дайда шэнжэлхэ түсэб зохёогдоо, ямар ашагта малтамалнуудай хаана олдоһониинь, ямар газарта бэдэрэлгэ, шэнжэлгын хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй байһаниинь тодорхойлогдоо. Геологическа түсхай карта зохёогдоһон, түсхай буулгабари хэгдэһэн байна. Геологическа, геофизическэ шэнжэлгэ хэгдээ.

Нүхэр Щеголихин геологуудай арбан жэлэй туршада хэһэн хүдэлмэри тухай редакциин хүдэлмэрилэгшэдтэ тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

Буряадай геологууд энэ хугасаада 50 янзын элдэб ашагта малтамалнуудые бэдэрэн олоо. Тэдэнэй 29-ниинь промышленна ашаглалгада үгтөө. Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй, химическэ талаараа хүлисогүй известнягай, Мухар-Талын перлидэй (Татарский ключ) хэбтэшэ һайнаар тодорхойлогдожо, эндэ промышленна үйлэдбэри эмхидхэгдэһэн байна. Манай эндэхи известняк химическэ промышленностьдо шухала хэрэгтэй, үнэтэ зүйл юм. Известняк, доломит, перлит малтан абадаг «Татарский ключ» карьероуправлениин үйлэдбэри һүүлэй үедэ үргэдхэгдэжэ байнхай.

Эндэхи продукци гол түлэб Эрхүүтэй, мүн ондоо областьнуудай химическэ промышленностиин предприятинуудта эльгээгдэнэ. Жэлдээ 100 мянган кубометр перлит малтан абаха шадалтай. Билютайн уурхай ашаглагдана. Мүнөө эндэһээ 25—30 мянган кубометр малтан абтана. Иимэ байдалай шалтагаан юуб гэхэдэ, республикымнай барилгашад барилгын үнэтэ энэ материалые үшөө үргэнөөр хэрэглэнэтүй. Тиихэдэ Эрхүүгэй барилгашад манай эндэһээ перлит абаашажа, олон барилга хэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ урган бодоһон Шелехово городой гэрнүүдтэ перлит үргэнөөр хэрэглэгдэһэн юм.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадые ашагта малтамалаар хангаха асуудал шиидхэгдэжэ байна. Һүүлэй үедэ эндэ вольфрамай руда олдожо, энэ үйлэдбэри үргэдхэхэ арга боломжо хангагдаа. Энэ хадаа олон үйлэдбэритэй тус комбинадта, хэдэн мянган ажаһуугшадтай Закаменск городой хүдэлмэришэдтэ ехэ удха шанартай.

Геологууд үнэтэ олон ашагта малтамалнуудые бэдэрэн олоо. Тэдэнэй дундаһаа хризотил-асбестын Молодежнын хэбтэшэ ехэ үнэтэй, шухаг юм. Хэрэглэгдэжэ байгаа Баженовскэ хэбтэшэһээ шанараараа һураггүй үлүү һайн. Һэбэрдэһэниинь ута, нөөсэнь ехэ юм. Һайн шанартай хризотил-асбестын хэбтэшэ Эхэ оронаймнай бүхы хэрэглэмжэ хангахаһаа гадна, ондоо гүрэнүүдтэ худалдаха арга олгохо юм.

Байгаалиин шухаг иимэ баялигые малтан абаха шэнжэлгэ-ашаглалгын предприяти Баунтын аймагта баригдаха болоо. Предприяти, түмэр харгы, мүн гэр байра, ондоо барилганууды болхоолгодо хэгдэхэ бүхы гаргашань оройдоо богонихон болзорто дууһан харюулагдаха юм.

Шулуу нүүрһэнэй баян хэбтэшэ Түгнэ нютагта олдоо. Тэрэнэй шанар Галуута-Нуурай нүүрһэнһээ һураггүй ... хаг, үнэтэ зүйлнүүд... хэбтэшын бии бай... публикымнай холын ... тодоруулагдаа.

Манай республика ... тамалнуудаар айхабта... бэшье, тэдэнэй олон... хүдөө тосхонуудһаа ... зам барихада түбэгтэ... гашатай хада уулану... хой. Тиимэһээ арга ... элирүүлэн хэрэглэхэ, ... малтамалнуудые ара... туһада хэрэглэхэ гэ... хала асуудал болон...

Бүхали жэлэй тур... гаряатүй ажал хэдэг ... нүүд республикымнай ... та бии. Ахын, Батдар... Сэлэнгын, мүн ондоо ... педицинүүд орёо эр... ажаллана. Буряадай ... равлени хамта дээрээ ... хүнһөө бүридэнхэй. ... найшье, үбэлэйшье ... зориг гарган, ашата ... хэнэ.

С. БАРД...

ДҮНГҮҮД, ЗОРИЛГОНУУД

Аймагай промышленность, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн Хори тосхондо һаяхан болобо. Ой модоной предприятинуудай, совхозуудай түрүүшүүл, барилгашад, худалдаа наймаанай, ажалшадай эрилтэ хэрэглэмжэ хангадаг предприятинуудай түрүү хүнүүд энэ зүблөөндэ хабаадаба.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд, габан жэлэй гурбадахи жэлэй зорилгонууд гэһэн асуудалаар Хориин аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Б. Золтоев элидхэл хээ.

Промышленность, хүдөө ажахын түрүүшүүл үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые гаргаад, дутагдалнуудаа шэнжэлхы нюдөөр хаража үзэһэн, туйлаха хараа түсэбүүдээ тодорхойлһон байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад 1968 ондо бэелүүлхэ социалис уялгануудые батала абаа.

Эсэстэнь аймагай Соведэй гүйсэдкомой, партиин райкомой грамотануудаар, үнэтэ шангуудаар олон түрүүшүүл шагнагдаба.

Хориинхидай мүрысэдэг хүршэ Хэжэнгын аймагай делегаци зүблөөндэ хабаадалсаа.

Г. ГОМБОЕВ.

СССР-эй ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДЭЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ГАСТЕЛЛЭДЭЛ АДЛЯАР

тенант Дмитрий Захарович Тарасов...

...1941 оной июниин 27-до фронтовой аэродром дээрэһээ капитан В. Кошелецой ударидалга доро юһэн бомбардировщик ниидэһэн юм. Огторгой сэлмэг байгаа. Буг мүрэн дээгүүр самолёдуудай ниидэжэ ябаха үедэнь түрүүшын һомонууд тэһэрбэ. Тэндэһээ бүрин бүтэн саашалхадань, шоссе харгы харагдаа һэн. Тэрээн дээгүүр дайсанай танкнууд, автомашинанууд, ябаган сэрэг дабшажа ябаа. Командирайнгаа нюуса дохёо үгэһэнэй һүүлээр самолёдууд түргөөр һуурияа һэлгэн, хойно хойноһоо һубарилдан ниидэбэ.

Бомбардировщигуудай урдаһаа танкнууд, автомашинанууд дабшажа ябаа һэн. Самолёдууд эгээн түрүүлэн доошолходоо, газаа талынгаа бомбонуудые, хоёрдохёо доошолходоо, үлөөшыень хаяһан юм. Газарта түүдэгүүдэй носоһондол болоод, танкнууд ба автомашинанууд шатажа эхилээ. Тэрэ үеэр совет летчигууд 100 метр хүрэтэр доошолжо, ябаган сэрэгүүдые пулемёдоор буудажа ороо бэлэй. Совет бомбардировщигуудай ниидэн гараһан газараар түүдэгэй гэмдэгүүд үлэһэн юм.

Гэдэргээ бусагты гэжэ командирай захирһанай һүүлээр дайсанай 17 истребитель гаража ерээд, 9 бомбардировщигто добтолжо, шанга тулалдаан эхилээ. Совет самолёдуудай доохонуур ниидэһэн дээрэһээнь фашис летчигууд бүри доогуур ниидэжэ гараха аргагүйдоод, дээгүүрнь ниидэхэдээ манай стрелогуудта буудуулаа. Тиигэбэшье фашис пулемёдой таршагаһан сасуу звеногой командир лейтенант Дмитрий Тарасовай самолёдой баруун мотоор сүмэ буудуулшоо. Мотоорһоонь утаан гараал. машинань улаан галаар соробхилжо эхилээ бэлэй. Дүрэжэ ябаһан самолёдоо эрьюулэн, фашистнарай танкнууд худар ошожо мүргэхэдэнь, угаа хүсэтэй тэһэрэлгын абяан соностоо. Эдэ бүгэдые Тарасовай дайшалхы нүхэдынь хаража байгаа...

Волгын эрьедэ түрэһэн залуу летчик Дмитрий Тарасов үльгэр домогто ороһон Гастеллын баатаршалгые үглөөдэрынь дабтаа бэлэй. Тиимэ баатаршалга гаргажа наһа бараһан летчик Тарасовта, штурман Борис Дмитриевич Еремендо Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоһон, мүн наһа бараа гэжэ тоологдоһон младша сержант Сергей Иванович Ковалевский Улаан тугай орденоор шагнагдаһан юм.

— Та, Дмитрий Тарасовай дүрые фотокарточкаарнь зураа гүт?—гэжэ асуубаб.

— Үгы, һанаанһаа. Би Дмитритэй ниидээ һэм.

— Хайшан гэжэ ниидээбта, хэзээ?

— Дайнай эхилһэн түрүүшын үдэрһөө, һүүлшынхеэ бомбодохоо ниидэхэдэньшье самолёдойнь бортдо ябалсааб...

Наһа бараа гэжэ тоологдоод, шанда хүртэһэн стрелок-радист, младша сержант Сергей Иванович мантай суугтаа ябалсаһан байба. Тэрэ манда иигэжэ хөөрөө һэн:

— Манда фашис истребительнүүдэй добтоломсоор баруун моторнай дүрэжэ захалһан юм. Гарайнгаа шатажа, утаанһаа нюдэнэйнгөө хордоошье һаань, Борис бидэ хоёр буудажа үргэлжэлөө һэмди. Борис гэнтэ сээжээ тэбэришоо—шархатаһан байгаа. Тэрэ үедэ командирнай һүүлшынхеэ иимэ захиралта үгэһэн юм: «Хүбүүд, аргын байбал, парашюдаар һурэжэ буугты. Би тарандахамни! Баяртай!»

Самолёдой доошолхо үедэ, дүрэжэ ябаһан кабинаһаа һүрэжэ буугаа бэлэйб. Юумэнэй тэһэрхэнь шэхэндэмни дуулдаа һэн. Дмитрий дайсанай хэдэн танк үгы хээд, наһа бараа.

Дүтэ шадархи тосхоной колхознигууд эрэлхэг летчигые нюуһан юм. Тэдэнэр алуулхаһаа айнгүй, летчигые хоёр һара үлүүтэй саг соо гэрэйнгээ оройдо, погребуудта нюугаа бэлэй. Сергей Иванович һүүлээрнь фронтын хилэ дабажа гараа. Нүхэр Ковальский шагнагдаһан тухайгаа юушье мэдээгүй, баатаршалга гаргаһанһаа хойшо 25 жэлэй үнгэрөөд байхада Улаан Тугай орден абаһан юм.

— Би Волынска областиин Ивановичи тосхонһоо бусажа ябанаб, тэрэ тосхон шадар манай мүнхэ командир алдар габьяа гаргаһан байгаа. Намайе бэдэрэн оложо, дайсанһаа нюуһан колхознигуудтай уулзааб. Бултантайнь уулзажа шадагдаагүй. Ивановичи тосхондо эрэлхэг зоригтой Владислава Танихевич гэжэ басаган ажаһууһан. Тэрэ эгээн түрүүлэн намайе гэртээ асараад, медицинскэ туһа хүргэһэнэйнгөө удаа найдамтай газарта хадагалаа бэлэй. Владиславые фашистнар буудажа алаа.

Пелагея Червинска, Олена Романюк, Вера Карыга, Владимир Кошлатый, Сергей Ковальскиие фашистнуудһаа ээлжээгээр нюуһан хүнүүд, урданай летчигые үнэн зүрхэнһөө үгтаа.

Наһа бараһан баатарай ехэ аха Петр Захарович Тарасов Ковальскитай суугтаа Саратовһаа Ивановичи ошолсоо. Петр Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтнуудта мүн лэ дайлалдаһан, харин мүнөө Украиниин таряашадта, дүүгэйнгээ баатаршалга гаргаһан газарта айлшалаа.

Сергей Иванович Ковальский мүнөө Украинада ажаһууна. Ново-Московско металлургическа заводто ажаллана. Петр Захарович Сергей Ковальскиие Саратов ерэхыень уриһан байба. Удаань тэдэ хоёр баатар дүүгэйнгээ түрэһэн нютаг, Балаково ошохоор хөөрэлдэбэ.

....Үхэлые нюдөөрөө хараһан хүнтэй, сэдьхэлээ хүдэлгэн, өөрынгөө нүхэр тухай зураг зуража байһан уран зураашатай үглөөдэрынь хахасаа һэмди.

Александр ЕРОХИН.
(АПН).

СОЁЛШОД—МАЛШАДТА

ТУЙЛАҺАНАА АЛДАХАГҮЙБДИ

Манай аймагай түбэй тосхон бүхэндэ соёлой гуламта—культурын байшан, клуб гү, али библиотекэ бии. Тусхай мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдтэйшьебди. Хоёр автоклубтайбди. Тоолохо болоо һаа, ондоошо юумэн олон.

Юрэдөө өөһэдөө үүсхэл оролдолго гаргажа хүдэлөө һаа, олониитэдээ шадажа түшэглөө һаа, ямаршье хүдэлмэри хэжэ шадаха аргатайбди. Энэмнай Октябриин 50 жэлэй алдарта ойн бэлэдхэлэй үедэ илангаяа элеэр харагдаа һэн. Тиихэдэ үдэр һүниие мэдэнгүй—ямар шударгыгаар хүдэлөө гээшэ һэмбибди. Уран һайханай бүхы бүлгэмүүдэй ажал хүдэлмэри хараа байса һайжараа; бүхэли жэл соо 45 кружогууд 886 хүнэй хабаадалгатайгаар таһалгаряагүй шахуу хүдэлөө. Эндэ нютаг нютагай алба хаагшад, уран бэлигтэн нилээд олоор хабаадуулагдаа. Партийна эхин организацинууд, эхэнэрэй советүүд, багшанар ехэ туһа хүргөө. Боомой, Сулхарын, Шэнэһэтын хүдөөгэй клубуудта уран һайханай шэнэ коллективүүд байгуулагдаа.

Элдэб олон янзын асуудалнуудаар элидхэл, хөөрэлдөөнүүд, тематическа, асуудал харюугай, залуушуулай үдэшэнүүд, үгэ булялдаан, аман журналнууд, шэнэ заншалай һайндэрнүүд, түрүүшүүлтэй уулзалга эгээл һанаһан соомнай һайнаар үнгэрэгдөө һэн. Энэ талаар Мухар-Шэбэрэй, Түгнын, Хонхолын культурын байшангууд, Шэнэ-Заганай, Калиновка, Гашейн болон хүдөөгэй бусад клубууд онсо шалгаржа, магтаал һайшаалда хүртөө. Тэндэ гурбан үеын түлөөлэгшэнэртэй уулзалганууд эмхитэй зохидоор үнгэрөө һэн! «Түгүүд хөөрэнэ» гэһэн үдэшые Түгнын культурын байшанда уярма һайханаар үнгэрэгэһэн тухайнь малшад, таряашад мүнөөшье хүрэтэр дурдан домоглодог. Граждан дайнай партизануудай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшадай, ажалай баатарнуудай сценэ дээрэ гаража, уулзалдажа, хөөрэлдэжэ гү, али хүн зондоо хандажа байхыень харахадаа, түрэл оронойнай түүхын алдарта хэрэгүүд сээжэ ухаан соом дахинаа һэргэжэ, аргагүй баясуулаа. омогорхуулаа һэн гэжэ олохон хүнэй хэлэхые дуулаа һэм.

«Эсэгэнэрэймнай эдир залуу наһан», «Табан жэлнүүдэй баатар алхамууд», «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн», «Мэндэ амар, табидахи жэл!» гэһэн аман журналнуудые аймагаймнай библиотекэ ямар һонинoop эмхидхээ һэн бэ!

Баһа Никольск, Гашей, Хара-Шэбэр, Хүсөөтэ тосхонуудта хүшөө памятнигууд ехэ баяр ёһололой оршон байдалда хэдэн зуун хүнэй хабаадалгатайгаар нээгдээ.

Нютаг нютагуудта концерт, зүжэгүүд олоор үнгэргэгдөө. Сэхыень хэлэхэдэ, ехэ юумэн хэгдээ, туйлагдаа.

Эдэ бүгэдые культурын байшангай методистнууд хүтэлбэрилөө, тусхай сценари, репертуар зохёолсоо.

Би энээн тухай юундэ иигэжэ дурданабиб гэхэдэ, хэрбээ үүсхэл гаргажа, эдэбхитэдтээ һайнаар түшэглөө һаа, юушье хэхэ байнабди. Үшөө Октябриин 50 жэлэй ойн һайндэрэй үедэ туйлаһан амжалтаяа гарһаа алдангүй хүдэлөе гэжэ Бүхэроссиин культурын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшад бидэндэ хандаа һэм шуу. Энээниие гол анхаралдаа абажа, саашадаа бүри шударгыгаар хүдэлхэ. хүдэлмэришэдэй хоёр үдэрэй амаралтада ороһонтой дашарамдуулан, ажал хүдэлмэреэ улам һонирхолтойгоор, үдха түгэлдэрөөр эмхидхэхэ болонобди.

Эгээ мүнөө үедэ манай аймагай клуб, библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд фермэ, отаранууд дээгүүр ябажа байнхай. Автоклубнай ажалаа балай һуладханагүй. Агитбригада тусхай графигай ёһоор малшадта аяншална. Тэдэнэр һаалишад, хонишодто концерт харуулна, элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ, дайшалхы хуудаһа, «Сахилгаануудые» гаргана, номуудай андалдаа эмхидхэнэ, зураг, лозунгнуудые фермэ, гүүртэнүүдтэ абаашажа үлгэнэ, ондоошье хүдэлмэри хэнэ.

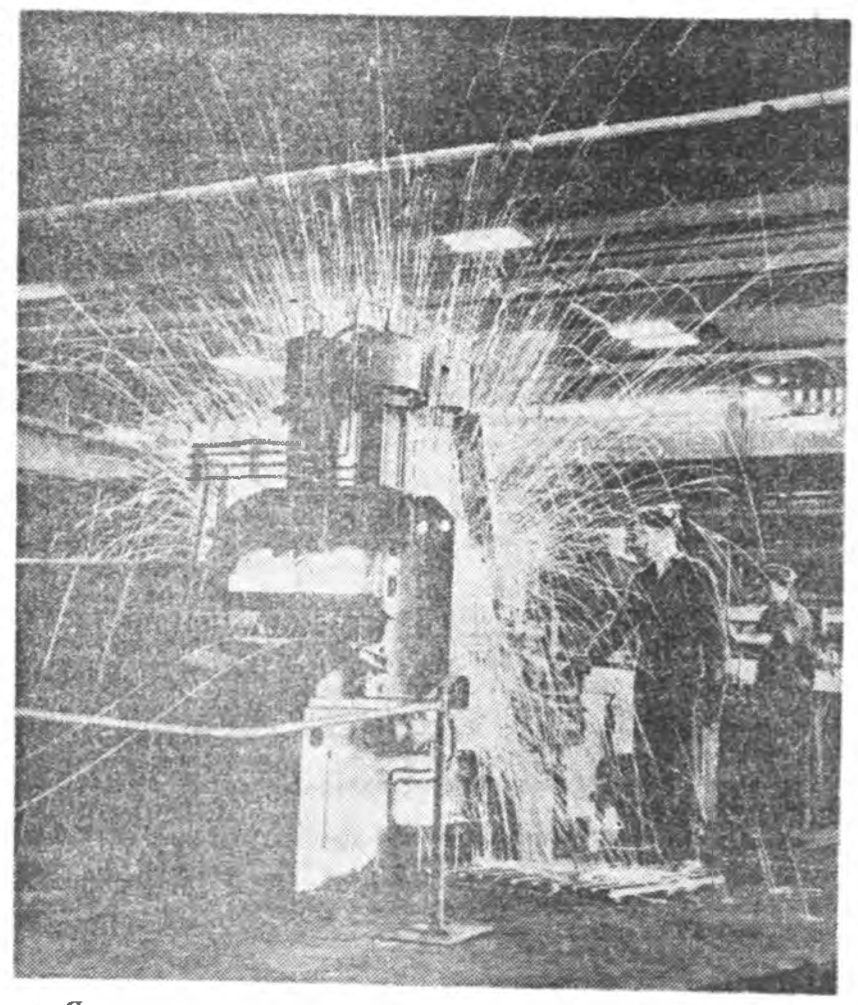
Аймагаймнай методистнууд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бүтээхэ юумэеэ мүнөө эртээнһээ бодомжолжо байнхай.

Улаан Армиин 50 жэлэй ой дүтэлбэ. Энээндэ тематическа концертнүүдые бэлэдхэнэбди. Иигээд граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшадтай тусхай уулзалганууд хэгдэхэнь, бэшэшье хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхэнь.

Хэхэ ажалнай ехэшье, һонирхолтойшье. Зүгөөр лэ һайн түсэб, эмхидхэл, үүсхэл оролдолго хэрэгтэй гээд дахинаа дабтан хэлэхэ байнаб.

Энэ — бидэнэй арюун уялга!

Т. СИНЕЛЬНИКОВА,
Мухар-Шэбэрэй аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагша.

Ясска металлургиин завод хадаа социалис залуу предприятинуудай нэгэн юм. Эндэ гаргагдадаг продукци орон дотор нилээд мэдээжэ болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: предприятиин цех соо.

ТАСС-ай фото.

ҮРГЭН ТАЛАТА ЯРУУНАДА

АГИТБРИГАДАНУУДАЙ АЖАЛ

Хабарай тарилга, таряа хуряалга, малай үбэлжэлгэ гэхэ мэтэ ажалай кампаниин үедэ хүдөөгэй ажалшадай сүлөө сагаа ёһотоор үнгэргэхэ, урдахи зорилгоёо ойлгохо хэрэгтэнь туһалхаар бии болгогдоһон аймаг доторхи дүрбэн агитбригадынхид мүнөө үбэлэй үедэ малшадта ошоно. Энэ аймагай культурын байшангай, Үльдэргын, Гүндын, Хэндын хүдөөгэй клубуудай ба культурын байшангуудай дэргэдэхи агитбригаданууд фермэ, отарануудта, полевой стануудта һүүлэй 10 һарын туршада 150 концерт табяа, 531 лекци уншаа. Эдэ бүгэдэдэнь 4500 гаран хүн зон хабаадаһан байна.

УНШАГШАД ОЛОШОРНО

Хүдөөгэй клуб, библиотекэнүүдые даагшанар уншагшадайнгаа тоо олошоруулхын түлөө сагһаа сагта элдэб хөөрэлдөө, конференцинүүдые үнгэргэжэ байдаг. Мүнөө аймаг дотор 150 нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэйнь номой тоо 8000 хэһэгтэ хүрэһэн байна. Клуб, библиотекэнүүдые даагшанар фермэ, отарануудта, полевой стануудта гарахадаа, тэндэ хаҺын газетэ, дайшалхы хуудаһа, социалис мүрысөөнэй дүн гаргадаг, элдэб хөөрэлдөө үнгэргэдэг байна.

ОЛОН ЗОН ХАБААДУУЛАГДАА

Нарһатада аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан болоо. Тэрээн дээрэ урда жэлнүүдтэ орходоо уран һайханай бүлгэмүүдтэ олон хүн хабаадалсаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Бүхыдөө 29 уран һайханай бүлгэм хүдэлөө, тэрээндэнь 386 хүн хабаадаһан байна. Аймагай колхоз болон совхозуудай, Нарһата һууринай—хамтадаа 33300 хүн наада хараа. Соёлшодой табиһан концертнүүдэй тоо 342 болоо.

В. КОВАЛЬЧУК.

СУСАРДАГГҮЙ ҮБГЭЖӨӨЛ

АЛЦАГ нютагай гудамжаар яаралгүйхэн гэшхэлжэ ябаһан хирбэтэр хара һахалтай, дунда зэргын бэетэй үбгэжөөлые нютагайхидынь ехэ багагүй хүндэлдэг. Энэмнай Совет засаг тогтоолсохын түлөө одоол ами наһаяа хайрлангүй тэмсэһэн, хатуу жэлнүүдэй гал дүлэн соогуур ябажа, хубитаяа оруулалсаһан алдартай Ринчин баабай гээшэл!

Эхэ оронойнгоо урда габьяатай байһанайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум «Дайшалхы габьяагай түлөө» гэһэн медаляар һаяшаг шагнаа юм.

Нютагайхидынь Ринчин Чагдуровичайда ерэжэ, үндэр шагналыень үзэһэн хараһан, амаршалһан байна.

Мүнөө Ринчин Чагдурович Ринчинов 73 наһатайшье һаа, ниитын ажалда хабаадаһаар зандаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ Ториин совхозой дүрбэдэхи отделениин Зүүн-Алцаг. Эреэн дабаа. Очир дабаа гэдэг сабшалангай газарнуудые уһалжа, үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхын тула абьяас ехэтэйгээр оролдодогынь элитэ. 160 гектар сабшалангай газар гурбан үбгэдтэ даалгагданхай. Энэ хүдэлмэриие Ринчин Чагдурович хүтэлбэрилнэ.

Үбгэжөөлэй дархалһан гурбан шэнэ тэргые Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэ түлөөлэгшэ һая машинаар ерэжэ абаашаа. Модошо дарханаар удаанай хүдэлһэн. Найман жэлэй һургуули, үндэр ехэ клуб, үхибүүдэй саад, малай хэдэн хото хорёо, малшадай гэрнүүд үбгэжөөлэй гараар бүтээгдэһэн байха. Үмсыншье хэдэн арбаад гэрнүүдтэ гараа хүргэлсэһэн байха.

Ябаһан лэ ажалдаа алдартай суутай байдагыень Хүндэлэлэй хэдэн грамота гэршэлнэ.

О. ГОМБОЕВ.
Зэдын аймаг.

„Буряад үнэндэ“ бэшэһэнэй һүүлээр

ХЭМЖЭЭН АБТАА

Үшөө 1967 оной июлиин 2-то манай газетэдэ «Коммунист—партиин тэмсэлшэ» гэһэн түрүү бэшэг толилогдоһон байгаа. Эдэбхи үүсхэлтэй, ажалша бэрхэ, түрүү коммунистнуудай нэрэ, обог, алдар суу тухай тэндэ хэлэхэ зуураа, коммунистын үндэр дээдэ нэрэ зэргые харюулдаггүй, партийна журам эбдэдэг, бэеэ ажал дээрэ харуулдаггүй коммунистнуудай нэрэ дурдагдаһан юм. Тэдэнэй дунда КПСС-эй гэшүүн, Хориин аймагай Үдын совхозой хүдэлмэришэн байһан нүхэр Баданов М. Ч. онсо шүүмжэлэгдэһэн байгаа.

Тэрэ коммунистын ябадал шалгажа, хаража үзэхыень КПСС-эй Хориин райкомдо редак[illegible]андаһан юм. Теэд тус рай[illegible] үни удаан сагта ямаршье [illegible]рюу үгөөгүй байхадань, тээсгэн дахин һануулга хэгдэбэ. Тиигэжэ тэндэһээ харюу абтаба.

КПСС-эй гэшүүн М. Ч. Баданов үнэхөөрөө партийна организациин ажабайдалһаа таһарһан, партийна ямаршье һуралсалда ябадаггүй, гэшүүнэй уялгата түлөөһые түлэдэггүй, ямаршье шалтагаангүй аад, коммунистнуудай суглаанда ерэдэггүй, архидадаг хүн байһан. Гадна Үдын совхозраб-коопой складһаа шифер хулгайлһан баримта элирхэйлэгдэбэ.

Нүхэр Бадановай иимэ хэрэша ябадал партийна эхин организациин суглаан дээрэ 1967 оной сентябриин 4-дэ, мүн совхозой парткомой заседани дээрэ харагдаа. Тиихэдээ тэрэниие КПСС-эй гэшүүнһээ хаяха гэһэн тогтоол абаа. Тэрэ шиидхэбэриень КПСС-эй райкомой бюро 1967 оной сентябриин 29-дэ баталаа гэжэ тус райкомой секретарь нүхэр Гумпылов В. Г. манай редакцида эльгээһэн мэдээсэл дотороо бэшэбэ.

Энэ баримтаһаа уламжалан, коммунистнуудай зүгһөө КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые нарин сахидаг болохо зорилгоор тусхай асуудал зүбшэн хэлсэхыень партиин райком эхин организацинуудта заабарилаа гэжэ харюу сооһь мүн хэлэгдэнэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН ★ ТЕЛЕГРАФ ★ РАДИО

ВЬЕТНАМ АРАДТАЙ ТАЛАРХАЛГА

ФРАНЦИ

«Вьетнамда корабль бүтээжэ үгэхэ!» гэһэн национальна кампаниин үедэ вьетнам арадта талархалгын фондо Франциин коммунистнууд 1 миллион 300 мянган франк суглуулаа. Энээн тухай Франциин коммунис партиин генеральна секретарь В. Роше Парижда болоһон митинг дээрэ хэдэ мянган хүнэй альга ташалган доро мэдээсээ.

Вьетнамые хамгаалхые уряалан нёдондо жэлэй декабриин эхеэр Франциин интеллигенцидэ культурын элитэ ажал ябуулагшадай хандаһан хандалга доро дүрбэ мянган хүн гар табяа. Өөһэдынгөө ябуулганuудые эмхитэй болгохо, вьетнам арадые хамгаалан, француз интеллигенциин тэмсэлэй үдэрые мартын 23-да Парижда үнгэргэхэ тухай уряае артистнууд, уран зохёолшод, эрдэмтэд, инженернүүд, врачнууд, багшанар һайшаана гээд «Юманите» газетэ бэшэнэ.

США

«Эб найрамдал туйлахын тулада стратегиие түсэблэхэ» гэһэн конференци Уоррентондо (Вирджини штат) болоо. Тэрээндэ хабаадагшад Вьетнамдахи дайн байлдаа үргэдхэлгые болюулхые уряалһан байна. США-гай гол университедүүдэй профессорнууд, зарим политическэ ажал ябуулагшад, ажал хэрэгэй хүнүүдэй болон хэблэлэй түлөөлэгшэд конференцидэ хабаадалсаа.

Хэлсээ хэхэдэ таарамжатай эрхэ байдал бии болгохо зорилгоор Вьетнамай Демократическа Республикые «бомбодолгые болюулха тухай асуудал һайса хаража үзэхыень» Холбоото Штадуудай правительствые конференцидэ хабаадагшад уряалһан байна.

«Вьетнамдахи дайн байлдааe мүнгэ зөөреэр нэмэжэ хангахын тулада олзын налог 10 процентээр нэмээхэ гэжэ правительство эрилтэ хэдэг болонхой. Энэ нэмэлтые түлэхэгүйбди гэжэ американ 60 шахуу уран зохёолшо ба редакторнууд мэдүүлээ.

(ТАСС).

УРДА ВЬЕТНАМДАХИ БАЙДАЛ

ПАРИЖ. (ТАСС). Урда Вьетнамай Национальна фронт ороной эртэ урдын ниислэл Гуэ городто революционно засаг байгуулаа гээд национальна фронтын радиогой мэдээсэлдэ үндэһэлэн, Франс Пресс агентствын корреспондент Сингапурһаа мэдээсэнэ.

* * *

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сайгонһоо зүүн-хойшоо 140 мильдэ оршодог Урда Вьетнамай томо городуудай нэгэн бологшо Далат город февралиин 1-дэ Урда Вьетнамай Национальна фронтын гарта ороо гээд Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ.

УРДА ВЬЕТНАМАЙ СҮЛӨӨРЭЛГЫН АРМИИН

добтолго тухай Парижай хэблэл иигэжэ бэшэнэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын армиин добтолгонууд тухай февралиин 1-нэй Парижай үглөөгүүрэй хэблэл гол түлэб бэшэнэ.

Сүлөөрэлгын дайн байлдаан «бүхы Вьетнам соо дэлгэрээ» гээд «Юманите» газетэ бэшэнэ. Американ сэрэгүүдэй стратегическэ шухала пунктнуудта добтололго, эсэстэнь Сайгондо, мүн американ посольствын эзэлжэ байһан газарта боложо байһан байлдаанууд сүлөөрэлгын арми «байн байн һуларна» гэжэ америкынхидэй тараадаг зэрэб суугай худал хуурмаг байһые харуулжа үгэнэ.

«Һүүлэй үдэрнүүдтэ хэдэн арбаад томо городто нэгэн доро эхилһэн добтолгонууд имагтал бүхы арадай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар хэгдэжэ болохо байна» гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Эдэ бүгэдэ хадаа «Национальна сүлөөрэлгын фронтын угаа ехэ нэрэ хүндэтэй болоһые» гэршэлэн харуулна. Фронт Урда Вьетнамай арадай гансахан лэ бодото түлөөлэгшэнь болодог гэжэ мүнөө хэншье арсажа шадахагүй.

«Эдэ сэрэгэй ябуулганууд Урда Вьетнамай партизануудай һүртэ хүсые, эрэлхэг зоригые эли тодоор харуулна» гээд «Эхо» газетэ бэшэнэ.

„НЯН ЗАН“: Патриодууд үүсхэл гаргана

ХАНОЙ. (ТАСС). Провинцинууд болон районно центрнүүдые оруулалсан, 40 гаран городууд ба тосхонуудые, тэрэ тоодо Сайгон, Дананг ба Гуэ городуудые сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй болон арадай һайн дуратанай отрядууд добтолоо, нэгэ хэдэн сагай турша соо гэдэнэй зарим хубиие гү, али бултыень патриодууд эзэлээд байгаа гээд «Нян Зан» газетэ февралиин 1-дэ бэшэһэн байна.

Американ сэрэгүүдэй, тэдэнэй союзнигуудай болон Сайгоной туһамаршадай сэрэгүүдэй хамгаалжа байһан хэдэн аэродром, сэрэгэй бааза болон пунктнууд һандаргагдаа гээд национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлдэ Урда Вьетнамай арадай туйлаһан амжалтануудта зорюулагдаһан түрүү бэшэг соогоо газетэ тэмдэглэһэн байна.

Японой парламентда

ТОКИО. (ТАСС). Японой Компартиин ЦК-гай түрүүлэгшэ депутат Носака дээдэ палатын заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, япон-американ аюулгүйн договорые болюулхыень правительствые уряалаа. Сэрэгэй ямаршье союзда хабаадахагүй, амгалан ба бэеэ абанги политика бэелүүлхэ ябадалда үндэһэлэн, оронойнгоо аюулгүй байдал хангахые тэрэ дурадхаа.

РЕПОРТАЖ

„ХУН ШУБУУДАЙ" ДАЛИЖАДАГ УУРХАЙ

Агуу революциин уурхай боложо суурхаһан Невагай эрьеын хотодо дүтэлхэ бүрэе эдир хүбүүд, басагадай зүрхэн хөөрөө. Теэд гансашье тэдэнэй бэшэ, хүтэлбэрилэгшэдэйньшье досоо номгон бэшэ һэн. Юуб гэхэдэ, тэдэнэрэйшье ажабайдалай эгээл мартагдашагүй хаһа энэл хототой, тэрэл ошожо ябаһан суута Ажалай Улаан Тугай орденто хореографическа училищитай холбоотой бшуу. Петр Абашеев, Виктор Дамбиев, Бигин Васильев болон бусад мүнөө РСФСР-эй, Буряадайнгаа АССР-эй габьяата артистнуудай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэгшэд баһал эдир залуу үедөө зүрхэеэ хүдэлгэн Ленинград зориһон намтартай ха юм. Харин мүнөө эдэнэр өөһэдөө шэлэн, сэсэгүүд шэнгеэр бүүбэйлэн, оролдон хүмүүжүүлһэн, ургуулһан үетэнөө, һурагшадаа хатарай һургуулиин зүргэдэ гаргаһан багшанартаа харуулхань шуу. Тиимэһээл багшанарайнь һурагшадһаа дутуугүй сэдьхэлээ хүдэлгэһэниинь ойлгосотой...

«Поезд саб сагаан үбэлэй дайдаар зуралзажа ябаба. Удангүй агууехэ хотын захын гэрнүүд жэрэлзээ. Мэндэ амар Ленинград, революциин үлгы! Ямараар утахабши холын Буряад ороной түлөөлэгшэдые?»—иигэжэл һанажа ябааб гэжэ бултанай дүү Сережа Зарбуев хожомынь хөөрөө һэн. Гансашье Сережа бэшэ, Галя Аханова, Татьяна Михаиошина, Дүгбэма Бадмацыренова, Вера Жамсаранова, Эржена Ильина, Татьяна Дудеева, Татьяна Гусева гэгшэд баһал тиимэ бодолдо эзэлэгдэн ябаһаниинь һэжэггүй.

...Н. А. Римский-Корсаковой нэрэмжэтэ Ленинэй орденто Ленинградай консерваториин Рубинштейнэй ехэ залай хүшэгэ аалихан ирагдажа, Буряад угталгын хатарай хүгжэм наяршаба. Намирма ногоон торгон тэрлигтэй, гэзэгэеэ минаа шэнгеэр шэдэлһэн ута, нарин, могой шэнги уян бэетэй басаган ендэр дээрэ буряад жэнхэни хатарай угалза хүрмэн, урин налгай аяг гаргана. Энэмнай табадахи классай һурагша Галя Аханова гээшэ.

Энэл хатараар хореографическа училищинуудай һурагшадай Бүхэроссин харалга үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һара соо Ленинградта эхилээ һэн.

Энэ харалгада РСФСР-эй бүхы зураан училищинууд хабаадаа. Тэрэ тоодо эгээн суута Ленинградай Ажалай Улаан Тугай орденто училищи... Зуугаад жэл хатаршадые һурган гаргажа байгаа Воронежой хатарай училищи. Новосибирск, Саратов, Пермь хотоһоо эдир бэлигтэн суглараа. Тэдэнэй дунда манай Буряадай училищи эгээл залуунь байгаа. 1961 ондо эмхидхэгдэһэн энэ хатарай һургуулиин үлгы дээрэ байлсаһан СССР-эй Арадай артистка Лариса Петровна Сахьянова өөрөө һурагшадаа абажа, Ленинград ошолдоо ха юм. Энэ ушар һурагшадай амжалтатайгаар номернуудаа гүйсэдхэлгэдэ тон ехэ удха шанартай һэн. РСФСР-эй Арадай артист Петр Абашеевэй халуун оролдолго ямар тuһатай байгааб. Лариса Петровна училищиин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ бшуу, харин Петр Абашеев мэргэжэл түгэс багшанарайнь нэгэн.

...Үетамжын хатарай удаа Татьяна Михаиошина, Виктор Ганженко гэгшэд «Корсар» гэжэ баледһээ классическа дуэт гүйсэдхэбэ. Тэдэниие бэлэдхэһэн Петр Абашеев хэды ехээр зүрхөө хүдэлгөөб?! «Теэд альга ташалганайл аадар шэнги наярхада ан-бун гээ һэм, өөрөөшье хатархадаа иимээр зүрхэеэ хүдэлгөөгүй хүм»—гэжэ суута хатаршамнай хожомынь телевиденеэр үгэ хэлэхэ зуураа һанамжалаа. Харин хамгай ехэ альга ташалгаан эгээл багашуулай—2-дохи классай һурагшад Татьяна Дудеева, Татьяна Гусева, Сергей Зарбуев гэгшэдэй «Шелкунчик» гэжэ Чайковскиин баледһээ мал адуулагшадай хатар гүйсэдхэхэдэнь зэдэлээ. Энэмнай баһал Петр Абашеевэй хүдэлмэри. Хани басагад, хүбүүдэйнгээ амжалтаар урмашаһан нүгөөдүүлынь һураггүй зоримгойгоор ендэр дээрэ гараа. Минкусай «Дон Киходой» классическа вариаци 6-дахи классай һурагша Эржена Ильина хатарба. Вера Жамсаранова, Татьяна Дудеева гэгшэдэй гүйсэдхэһэн эвенк хатар жэнхэни нугалбаряараа жюриишье гэшүүдые гайхуулаа. Дахин буряад хүгжэм зэдэлбэ. «Зол жаргалта эдир наһан» гэһэн хатарай дуэдтэ бэлигтэй Дүгбэма Бадмацыренова Виктор Ганженко хоёр бүхы шадабаряа гаргаа. Энэ Бүхэроссин харалгын дүнгүүд мүнөө баранда мэдээжэ: манайхид гурбан 1-дэхи шатын дипломудта хүртөө, мүн баһал «Эрхим гүйсэдхэлгын түлөө» гэһэн гурбан дипломуудые асараа...

...Ранжуровай үйлсын 4-дэхи номерой хоёр дабхар модон гэр. Классууд соогуурнь ябанабди. Хаанашье хүгжэм замханагүй. Хүнгэн солбон бэетэй хүбүүд, басагад һүндэлнэ. Хүхюун шог энеэдэн. Гэнтэ тад ондоо, минии ойлгохогүй хэлэн дээрэ бүлэг ухибүүд хөөрэлдэшэбэ.

— Манай училищи ганса Буряадай оперо, баледэй театрта ерээдүйн хатаршадые—баледэй артистнуудые бэлдэдэг бэшэ юм,—гэжэ училищиин директор Владимир Агбанович Лобанов хөөрэнэ.—Эндэмнай Тувын жэнхэни баледэй ерээдүй болохо арбан ухибүүд һуралсадаг. Яхадууд олон. Үшөө тиихэдэ нанай яһатанай түлөөлэгшэ басаган бии. Тэрэмнай түрүүшын нанай балеринэ болохо юм.

Гүрэнэй түгэс тэдхэмжэ дээрэ эмхидхэгдэһэн энэ училищида орохо дуратайшуул угаа олон юм байна. Мүнөөнһөө мэдүүлгэнүүд орожо эхилээ. Үнгэрһэн жэлдэ аяар 490 мэдүүлгэ ороһон, нэгэдэхи класста оройдоол гушаад хүн абтаа. Кызыл, Хабаровск, Якутск, Чита, Эрхүү, Совгавань, үнгэржэ ерэхэдээ... Севастопольһоо училищида абахые гуйжа мэдүүлгэ эльгээнэ. Энэнь манай Буряадай хореографическа училищиин нэрэ солотой, суу алдартай болоһоной гэршэ бэшэ гү? Эдэнэрэй Ленинград хотодо туйлаһан амжалтынь үшөө нэгэ алхам шуу.

...Нэгэ класста ороходомнай, багша К. Есауловай ударидалга доро бүлэг басагад Чайковскиин суута бишыхан хун шубуудай хатар гүйсэдхэжэ байба. Тэдэнэй хүгжэмэй далида үргэгдэн өөдөө дэгдэхэдэнь гэхыень харахада, юундэшьеб буряад баледэй бүхы ерээдүй тиимэ өөдөө тэгүүлһэн шэнгеэр һанагдаадхёо һэн.

Үндэр дэлисэ, үргэн далиш тэдээндэ юрөөе.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

ШЭХЭНЭЙ ШЭМЭГ НЮДЭНЭЙ ХУЖАР

Монгол оньһон үгэнүүдһээ

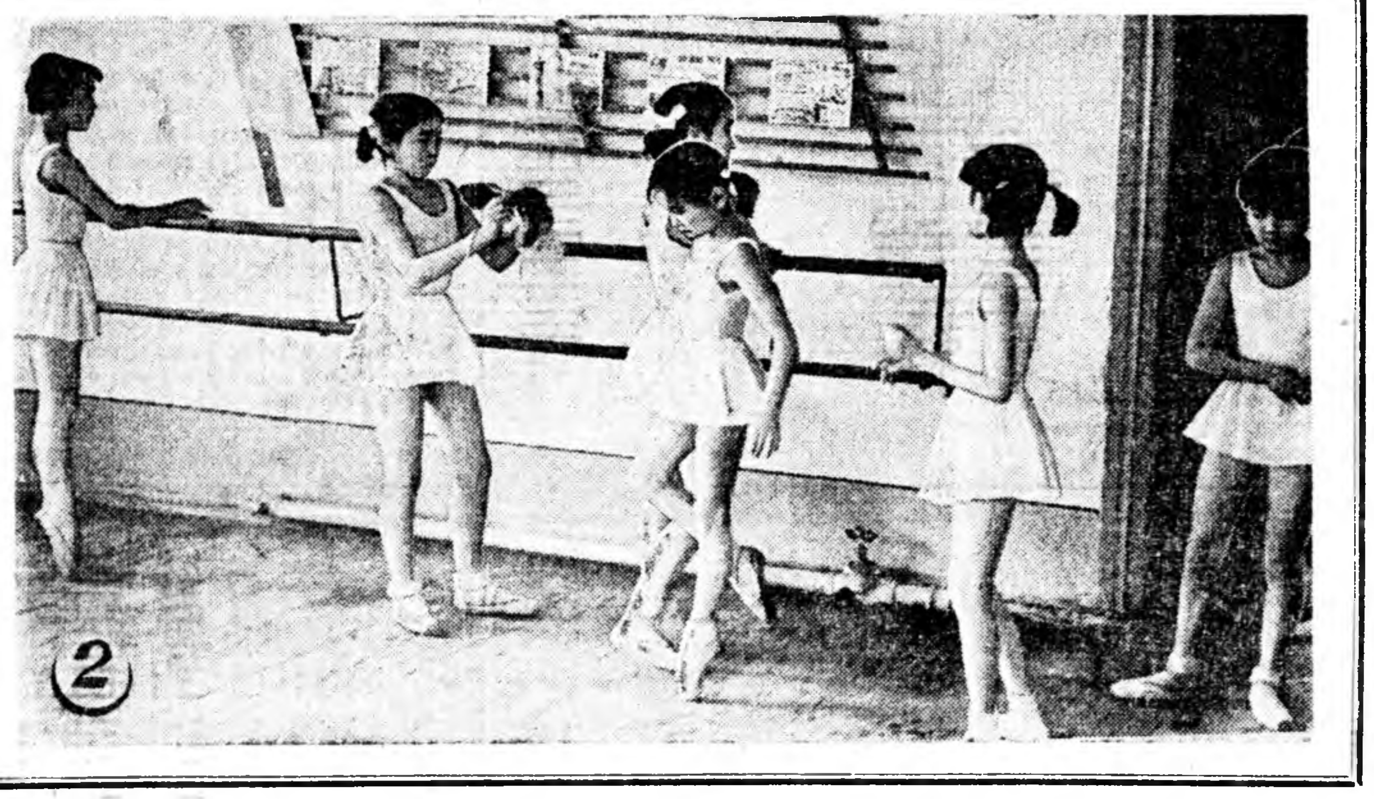
Аягай алагынь муухай,
Адуунай алагынь һайхан.
Шэрэ тогоотой эмэ-татай,
Шэбэнүүр үгэтэй эрэ-татай.
Үгэ алдаһанһаа
Үхэр алдаһан дээрэ
Сайн нэрэ хүсэбэш олдохогүй.
Муу нэрэ хюһабаш арилхагүй.
Тэнэг сэсэн хоёр
Хөөрэлдэжэ шадахагүй.
Тэмээн ямаан хоёр
Мүргэлдэжэ шадахагүй.
Хушуу нэмэнхаар
Хурга нэмэһэн дээрэ.

И. МАДАСОНОЙ
суглуулбариһаа.

1. Эдир бэлигтэн Таня Гусева Сережа Зарбуев, Таня Дудеева гэгшэд хореографическа училищинуудай Бүхэроссин харалгын лауреадууд болонхой. Мүнөө эдэнэр шэнэ хатарта һуража байна.

2. Хоёрдохи классай һурагшад хэшээлэйнгээ урда бэеэ зэһэнэ.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

НҮХЭДЭЙ АЛЬГАН ХАЛУ

«БАСАГАДАЙ РЕСПУБЛИКА»

Һаяхан боложо дүүрэһэн республикын 24-дэхи комсомолой конференциин делегадууд аяар холын «шэнэһэн модон тайгата сэнхир Яруунын» түлөөлэгшэ, «Нарһатын» совхозой һаалишан Аврора Николаевагай хэлэһэн үгые һонирхон шагнаа. Бэеэршье томо бэшэ, үдхэн хара зурлаа нидхэтэй, түхэреэн гайханги нюдэдтэй юрын лэ буряад басаган ендэр дээрэ байгаа һэн... Комсомол басаган, тэрэнэй хани һаалишад тухай хөөрэхыень гуйжа, «Нарһатын» совхозой комсомолой эмхиин секретарь Чойжнима Балдановта хандаһамнай, үетэн тухайгаа һонирхолтой гэжэ һанамаар материал эльгээгээ. Тэрэниинь доро толилхомнай.

...Хайшааш хара—шэнэһэн. Үндэр сурагарнууд шэнэһэд лэ жэрынэ. Тээ саанахананъ Хэргэндэ нуурай мүнгэн сагаан талаян. Хон-жэн. Иишэ хүнэй ерэдэгыншье хомор лэ ха: харгынь ялхи, болдог, зарим газарта юрэл зүргэ болошоно. Эндэл эмхидхэгдэхэ комсомол-залуушуулай фермын ерээдүйн эзэд —арба гаран эдир басагад энэ бүгэдые харахадаа, түрүүшын үедэ тэбдээдхёо бэлэй. Баглаева Дыжит:

— Одоол энэмнай ёһотойл Шэнэһэнэй Оёор гэдэгынь мүн хаш,—гэжэ баранай һаналые тобшолоо һэн. Теэд яахабши, зэһээл хадаа ара гэдэргээ шархааха аргаш һалаа бшуу. Нарһатаһаа гарахадаа хүхюутэй дуутай, шаг шууяатай ябаһан басагад уруу дуруу боложо. хоёр хоёроороо таража, шэнэ байрануудтаа ороо һэн. Орохо доньшье тэрэ һааб даа: үнинэй сагаадагдаагүй хананууд, лаамнын эһэн дээдэ шалаарнь харлана, поолынь гантай. Юрэдөөл уригүй һэн. Комсоргоор һунгагдаһан Аврора даншье уруу дуруу болоһон ханинарайнгаа зоригынь бадарган:

— Юу уруу дуруу болообта, дуугаа дуулаял. ябууд сэбэрлээд хаяел!—гээ һэн. Удангүй хүнэгүүдэй барюулнууд ханхинаа. хананууд сагаадагдаа, сонхонуудшье угаагдаа һэн. Түрүүшын үедэ хэдышье хүшэр хүндэ һаань, басагад зоригоо мүхөөгүй. Үшөө хүдэржөөгүй, шүрбэһэжөөгүй бэедэнь нимэ хүшэр ашаанай даалгагдаһаниинь гайхалтай һэн. Яажа тэсэжэ гараа гээшэб! Арбан зургаан үнеэдэй дүрбэн хүхэ үдэрэй хэды шобторхоб, хэды дахин дэлэнгынь эбэлгэхэб! Тиигээд хашаа хорёо соохёо сэбэрлэлсэхэш, үбһэ ногоон дуталдаха. Хажуугаар Нарһатынь электрын гэрэл, хатар наадан, ядахын сагта киношье һанагдаха.

— Зүб, зүб,—гэжэ басагад нэрьеэ табилдаба.

Гансашье энэ ушар бэшэ, мүн холын фермэ дээрэ боложо байдаг үдэр бүриин бага, ехэ хэрэгүүд басагадай эбтэй коллектив бололгодо нүлөөлөө һэн. Хэн нэгэнэйнь үнеэд алдагдаха, тиихэдэнь барандаа бэдэрхэ. Совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр гараһан алдуу дутуунуудыешье шүүмжэлхэдээ, тэдэнэр нэгэ хүн шэнги дуугаа үгэдэг бэлэй. Байн-байн байра байдал, ажаһуудалыншье тогтонижороо. Электростанци табигдаа—тиихэдэнь батарейнэ приёмнигуудһаа һалажа, «Спидола», «Мелодия» гэхэ мэтэнүүдээр Москва. Улаан-Үдэеэ шагнажа эхилээ. Культбазаяа нээхэдээ, басагад радиоло табяад, хатар эмхидхэбэ. Хүбүүд хурга даража тоолохоор аад, барандаа булан хаяаар шэбээлэнхэй. Тэдэнээ урижа ядаад, басагад өөһэд хоорондоо эжэл боложо танца наадабад. Тэдэниие хаража байтараа Жалсарай-Дагба Гомбожапов шангаар:

— Эндэмнай үнэхөөрөө басагадай республика болоо юм байна,—гэжэ хашхарба. Тэрэниинень баран һайшаажа, Хэргэндын фермые «басагадай республика» гэжэ нэрлээ һэн. Мүнөөшье Нарһатада ябаһан хүнһөө хаана ошохошниб гэжэ асуугаа һаа, заяандаашье ... гэжэ хэлэхэгүй, хари... гадай республика», гэ...

Шог шогоороо, зүгөө... гадай республика» ... соо өөрынь удха бии. ...шье, Хэргэндын фер... хэд бэ? Басагад. Ха... ажал хэд хэнэб? Бас... магһаа ехэ эдэбхи хэд... Басагад. Үнгэржэ ерэх... хоз соогоо ажалаараа ... ханаб? Баһа басагад... хадань басагадай рес... шье гээшэнь зүбтэй, ти... лань ойн жэлэй мү... шалгарһанайнь түлөө... дынхидые Агууехэ О... табин жэлэй ойн ... фермэ болгоо бэшэ гү...

«Басагадай респу... гансал малаа хараад, ... гээ дүрбэн хүхэ шобто... даггүй юм. Тэдэнэр ур... най бүлгэм эмхидхээд... тайгынгаа сууряатаса ... буряад аялгаяа зэдэлүү... даг. Нарһатаархид тэд... церт нэгэтэ бэшэ ... альга ташаһан байха. ... сагадай олонхинь һу... үргэлжэлүүлдэг. Жэ... Аврора Николаева, ... Самбуева, Дыжит Баг... шэд Буряадай хүдөө ... техникумдэ заочноор ... хэды басагад институ... лэ заочноор орохоёо ... байнхай... Урданайхи ... тарха дуратайнууд за... даа. Һаяхан басагад... хатарнуудые мэдэнэгүй... гаха хүниие эльгээг... эрилтэ табихада, айм... турын байшангай ... гүйжа, залажа абааш... болоо һэмди. «Чарльс... һээшье дутуугүй мү... руулдаг болонхойгшо.

«Республика» һэн... өөрын гол хуулинуу... бэшэ юм гү?»—гэжэ ... асуужа магад. Байха... рэнь түрэл партиим... съезд дээрэ баталагда... моральна кодекс. ... гэхэдэ, олон пунктну... ридэһэн басагадай ... нэгэ һуни унтангүй ... тиигээд баталан абаһ... лис уялга, абари занг... байха тухай уялгану... Жэшээлхэдэ тэдээн со... нууд пунктнууд бии:

1. Ажалдаа ходо... ябаха, баранда жэшэ... ханинартаяа эбтэй ба...

2. Социалис журам... дые тэсэхэгүй.

3. Олонинтын хү... эдэбхитэйгээр хабаада... хэ мэтэ.

...Һаяхан Хэргэнда... Харанхыда, хара үгл... дожо тоо бүридхэгш... Санжиевагай бүйлүү... луун эдеэндэ ябууд ... басагад эбтэйгээр га... һугадалсаад, дууга... үнеэдэйнгээ фермэ т... жо ябаба.

Иигэжэ басагадай р... публикын ажалай ү... үдэр эхилнэ. Тойроод ... хара—шэнэһэд. Баса... гёо дуунай эбтэй аял... соогуур сууряатан та... нэ үдэрэй дохёо бол... һанагшаб.

Ч-Н БАЛДА...
Яруунын аймаг.

Борис СЫ...

БАРГАЖАН ТУХАЙ ШҮЛЭГ...

Байгал далайн долгин соо,
Хүсэн гээшэ бинил юм даа.
Баргажан гэжэ нютагтаа,
Соло гээшэ бинил юм даа.

* * *

Байгал далайн эрье,
Баргажан тээшэ хүтэлнэ.
Баргажан ехэ дайдада,
Аялга досоом зэдэлнэ.

* * *

Баргажан ехэ сэлеэн,
Аялгым гэнтэ һэрээн,
Дурым угаа мэгдээн,
Дуула, дуугаал гэбэл даа.

* * *

Баргажан нютагай ...
Бардам гэжэ дуула...
Байгыт, нэгэл хүр...
Болзор гаргажа ша...

* * *

Хожом нэгэ тэхэрш...
Хонон үнжэн зайн...
Холшор тэрэ басаг...
Хонгёо шүлэгөөр ...
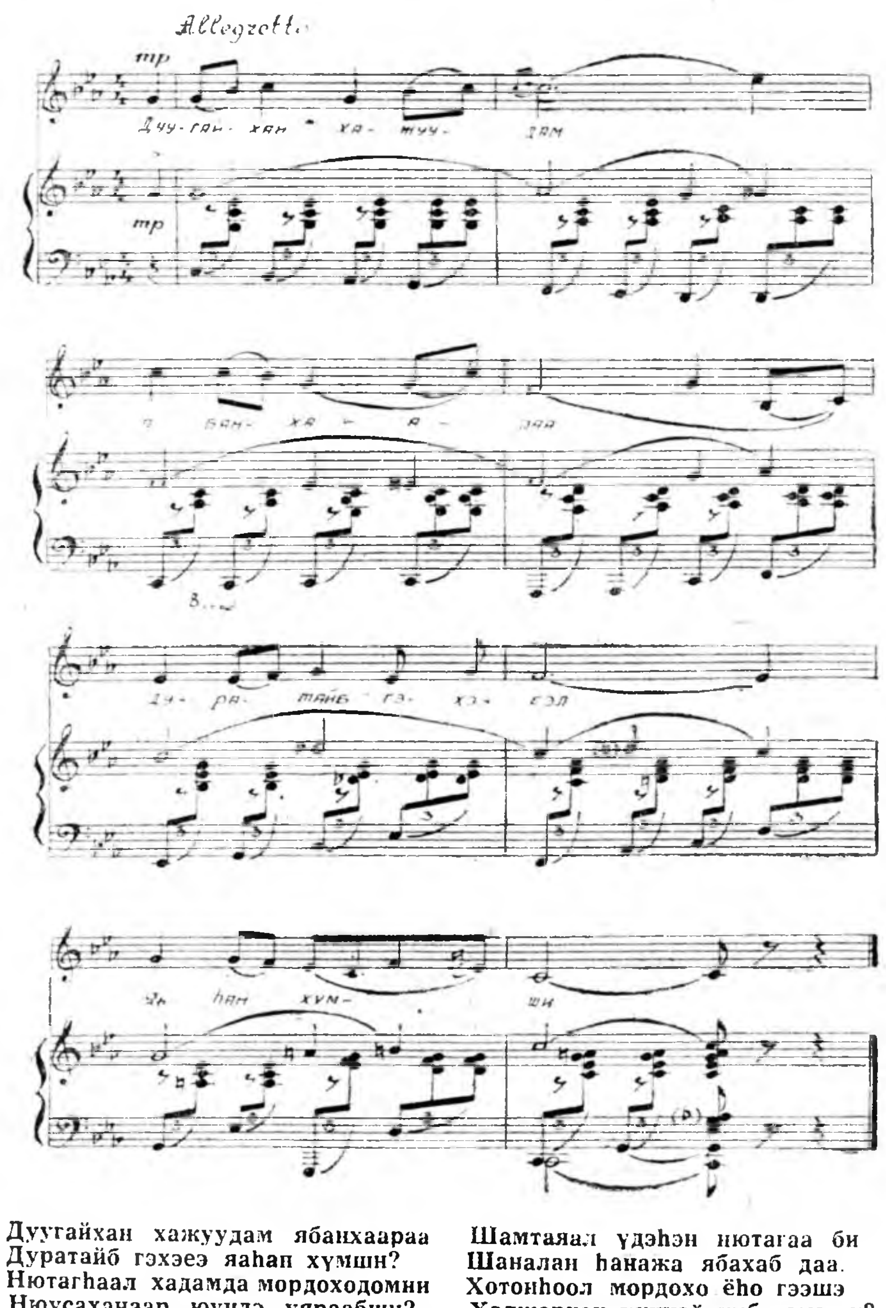
* * *

Бархан уулын ха...
Алта малтан ябааг...
Дархан сагаан сэз...
Аялга бэдэрэн яба...

АЯЛГА — ШЭНЭ ДУУН

ШАНАЛАЛ

Үгэнь Цырен-Базар
БАДМАЕВАЙ

Хүгжэмынь Базар
ЦЫРЕНДАШИЕВАЙ

Дуутайхан хажуудам ябанхаараа
Дуратайб гэхээ яаһан хүмшн?
Нютагһаал хадамда мордоходомни
Нюусаханаар юундэ уяраабши?

Шамтаяал үдэһэн нютагаа би
Шаналан һанажа ябахаб даа.
Хотонһоол мордохо ёһо гээшэ
Холшорхон үхинэй хуби юм гү?

Халаахай

ХУДАГГҮЙ НЮТАГТА

ЯНВАРЬ һарын ян гэмэ хүйтэн жабар яһанай хуудаһаар үлеэнэ.

Үйлсын дундуур үбгэд, хүгшэд, ухибүүд хүрэтэрөө уһа. мүльһэ үргэлөөд һубарина. Ябаган шарга даажа ядатараа зүдхэжэ ябана. Аман соогоо юушьеб гүбэнэнэ, гэмэрнэ хэбэртэй. Амарха һамбаандань хэды үгэ андалдабаб.

— Үбгэжөөл, энэ юугээ нэрээ гээшэбта?—гээд асуухадам:—Уһа абажа ябанаб даа, уһамнай холо аад, мааналые зобооһоор үнинэй агша, эндэ водокачка бии нэрэтэй юм. Хүдэлхэеэ болиһоор үни галабай агша,—гэбэ.

Тээ саанахана таагтай хүн мэшээг соо мүльһэ үргэлөөд аахирагана. Удабашьегүй хажуудамнай нэгэ заахан басаган ерэжэ, һуулгануудаа газарта табин сахуу үргэбшөө түшөөд амарба. Минии асуудалда тэрэ иигэжэ харюусаа:

— Би гурбадахида һурнагби. Ханда гэжэ нэрэтэйб. Эжы, абамни хониной отарада ажалладаг. Хүгшэн эжы, үбгэн абамни наа наһаяа дабанхай, уһа асаржа шададаггүй.

Михайловка һуурии Захаамиайнгаа аймаг соо яһала болбосон түхэлтэй. Айл бүхэн радио шагнадаг, газетэ ба журнал олоор захижа уншадаг, зайн галаар хүсэд хангагданхай. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд эндэ ажаһууна. Энэ тосхоной эгээл хойто захын үйлсэ «Бургалтайск» гэжэ нэрлэгдэдэг. Ганса энэшье бэшэ, Клубная, Садовая, Школьная гэжэ зоной олоороо һуудаг үйлсэнүүдэй ажалшад жэлэй дүрбэн сагта уһаар дутажа зободог болошонхой.

— Уһаар дутаа гэжэ хэн үнэншэхэ юм,—гээд зариман гайхахадаашье болохо.

— 1959 оной хабар колхозой хүтэлбэрилэгшэд правлениин зүблөөгөөр шиидхэбэри гаргуулаад, Бургалтайн зониие бултыень Михайловкада нүүлгээ һэн. Тиигэжэ «Бургалтайск» үйлсэ Михайловкада мүндэлөө бэлэй.

Уулзаашна шарга шэрэһэн Дэмбэрэл үбгэн аман соогоо:

Бургалтаймни торхондо булаагир хэзээшье байгаагүй, булаг арюун уһандань боргожоһоноо мартахагүйб»,—гээдшье гүбэрөө юм бэзэ гэжэ һанаадхёоб.

Михайловка тосхоной дунда худагай хоёр дабхар башни һуудаг, ондоо иимэ хоёр дабхараар баригдаһан барилга эндэ үгы юм. Энэнь эзэгүй болоһоор үнинэй. 1966 оной ноябрь һараһаа ашаглагдаагүй, сонхо шэлынь хүү баран эбдэрэнхэй, ёһотойл «эзэгүй зоори, задагай байра» гэдэгынь болонхой. Эндэхи зон сомоной Советтэ, колхозой правлениидэ худаг заһуулха асуудалаар олон удаа хандаа. Теэд «аргаяа барагдажа, шаргаяа газардахадаа», үйлсынгөө нэгэ захада өөһэдөө худаг малтаха гэлсэбэ. Арбаад айл хамтаржа, айл бүхэн 30—30 түхэриг һомолжо, хэдэн шамбайшуулые олоод, худаг малтуулаа. Арбаад метр гүнзэгыдэ малтаад байтарнь, хара түмэрэй халдахагүй шулуутай газар гаража ерээ...

Зон уһаяа зөөһөөр лэ байна. Хэды холошье һаань, ундан хэрэгтэй ха юм. Зэдэ голой уһан хабартаа муухай.

Теэд яахабши, ондоо аргагүй ха юм.

Улад зоноо һайн уһаар хангахые Михайловкын сомоной Совет, колхозой правлени хэзээ оролдохо, хэмжээ абаха хаб?

Ц. НАЙДАНОВ.

ГАЙХАМААР ЛЭ ГОСТИНИЦА ДАА

Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түб Тохой тосхондо гостиница бии юм. Тэрэнь правлениин баруун тээ оршодог. Ондоо тээхи хүнүүд тохойгоорхиной үндэр сагаан байшангуудые газаа талаһаань гоёшоон хаража, гостиницаншье мүн лэ ялагар һайхан байгаа ёһотой гэжэ абаһаар досоогоо һанаха байнад. Тиигээд бүхы юумэн һанаагаар бэшэ ха юм даа.

Эндэхи гостиница гэжэ нэрлэгдэдэг байрада ороо һаа гайхалаа барахагүйт, урмаа хухаржа, бушуу һөөргөө гаража, хонохо айл бэдэрхэ баатай бологдоха.

Гостиницые даадаг эхэнэртэ һара бүхэндэ 50 түхэриг салин түлэгдэдэг. Тиигээд тэрэнээ байраяа сэбэрээр, дулаанаар байлгадаггүйнь ехэл гайхалтай. Досоонь ямаршье эмхи, гуримгүй. Һандали, стол, шкафууд эһэ тооһондо дарагдашаһан, саг үргэлжэ аршагладаг, угаагдадаггүй байха юм. Үүдэ, сонхонуудынь дулаалагдаагүй. Тиимэһээ хүнэй байхын, хонохын аргагүй хүйтэн. Неэшэн түлихэдэнь утааниинь гэр соогоо дүүрэшэдэг. Эндэ сэбэр зохидоор заһагдаһан оронуудые, радио, газетэ, журналнуудые харахагүйт. Сонхонуудтань хүшэгэ, столнуудтань хушалта үгы. Тобшоор хэлэхэдэ, шорой, эһэ тооһондо дарагдашаһан гостиница даа.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд юундэ гостиницаа иимэ муухай гаар байлганаб? Тэрэниие даадаг эхэнэрэй хүдэлмэридөө һалирхайгаар хандадагынь хараадаа абажа, зохихо хэмжээнүүдые абадаггүйнь ехэл шаналмаар.

Энэ шүүмжэлэлые хараадаа абажа, колхозой правлени, парткои гостиницые ариг сэбэр, дулаан байлгахаар бушуу түргэнөөр хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

М. ЦЫРЕНОВ.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, саһан орохогүй, баруун хойноһоо һулахханаар һалхилха. Баргажанай аймагта 20—25, бусад аймагуудта 15—20 градус хүйтэн болохо. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 20—22, үдэрынь 15—17 градус хүйтэн байхаар багсаагдана.

Февралиин 4, 5-да бага зэргэ үүлэтэйшэг байха, саһан орохогүй. Баруун хойноһоо һулахханаар һалхилха. Һүниндөө 26—31, үдэртөө 15—20 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

ПРАВДА БУР...

Мүнөөдэрэй во...

Нэгэдэхи хуу... «Мал ажалшадта—... гэлжын анхарал» ... рүү бэшэг. «Нэмэл... процент» гэһэн ре... ТАСС-ай шухала м... нүүд.

Хоёрдохи, гурбад... даһануудта: «Хоёр ... байгуулалта—хоёр ... бюджет» гэһэн гарш... материалнууд. Хил... наһаа абтаһан м... нүүд.

Дүрбэдэхи хуу... Субботний огонёк.

Редактор
Ц. Ц. ЦИ...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ ул. Ленина, 35. Телефоны: редактор... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. ред... 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретар... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйств... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышлен... строительства—61-35, советского строительства и быт... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, ... бюро—57-63, фотолаборатория 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати ... вете Министров БурАССР.

Н-01325. Зак. №